

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

NACIONALNI REFORMNI PROGRAM 2015–2016

APRIL 2015

KAZALO

UVOD	3
1. GLAVNI CILJI IN USMERITVE EKONOMSKE POLITIKE 2015–2016	3
2. UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV EKONOMSKE POLITIKE IN PRIPOROČIL SVETA EU.....	5
2.1 Priporočilo 1: OKREPITEV PRORAČUNSKE STRATEGIJE: ODPRAVA ČEZMERNEGA PRIMANJKLJAJA IN OMEJITEV RASTI DOLGA	5
2.2 Priporočilo 2: DOLGOROČNA VZDRŽNOST JAVNIH FINANC IN OBVLADOVANJE STROŠKOV STARANJA.....	10
2.3 Priporočilo 3: TRG DELA IN PLAČE	12
2.4 Priporočilo 4: BANKE IN BANČNI SISTEM.....	15
2.5 Priporočilo 5: NADALJEVANJE UKREPOV S PODROČJA UPRAVLJANJA DRŽAVNEGA PREMOŽENJA.....	17
2.6 Priporočilo 6: PRESTRUKTURIRANJE PODJETIJ.....	19
2.7 Priporočilo 7: ZMANJŠANJE POSLOVNIH OVIR	21
2.8 Priporočilo 8: UKREPI ZA BOJ PROTI KORUPCIJI	25
3. NAPREDEK PRI DOSEGANJU GLAVNIH CILJEV STRATEGIJE EVROPA 2020.....	27
4. PROCES PRIPRAVE NACIONALNEGA REFORMNEGA PROGRAMA.....	34
PRILOGA 1	35

UVOD

Slovenija je v letu 2014 dosegla zmerno gospodarsko rast, ki se bo po napovedih ohranila tudi v letih 2015 in 2016. Okrevanje je pretežno vezano na izvozne potenciale in prodornost gospodarstva, z odgovornim vzdrževanjem mednarodne konkurenčnosti in z racionalno porabo javnih sredstev. Kljub velikemu padcu BDP v obdobju globalne finančne krize je Sloveniji uspelo ohraniti eno največjih stopenj dohodkovne enakosti v širših mednarodnih primerjavah. Ob ugodnih globalnih pogojih bodo nosilci ekonomske politike delovali proti-ciklično in prispevali k temu, da bo gospodarstvo lahko poslovalo in na trgih izkoristilo čim več priložnosti. Ugodnejše makroekonomske pogoje mora Slovenija izkoristiti tudi za nadaljevanje in krepitev strukturnih reform. To je edina pot, ki bo zagotovila zniževanje primanjkljaja javnih financ in pogoje za postopno zniževanje visokega javnega dolga. Velika sredstva, ki so bila vložena v sanacijo bančnega sistema, morajo zagotoviti obnovitev financiranja gospodarstva ter investicij, ki bodo zagotavljali multiplikativne učinke na celotno gospodarstvo in s tem postopno krepitev domače potrošnje ter blaginje prebivalstva. Pri tem je pomembna krepitev odgovornosti posameznikov in institucij.

Nacionalni reformni program podaja osnovne usmeritve in cilje za leti 2015-2016, ki sledijo Strategiji EU2020, za doseganje pametne, vključujoče in trajnostne rasti. V ta okvir je postavljen tudi proces evropskega semestra, ki vzporedno spremlja države članice na področju spoštovanja ciljev in specifičnih priporočil Sveta EU glede ukrepov in reform v javnih financah, v bančništvu, pri upravljanju podjetij, na trgu dela, v poslovnem okolju ter širše za preprečevanje makroekonomskih neravnovesij. Slovenija je kot članica EU in EMU zavezana k spoštovanju skupnih pravil omejitev pri gibanjih tako v javnih financah kot na širšem makroekonomskem področju.

1. GLAVNI CILJI IN USMERITVE EKONOMSKE POLITIKE 2015–2016

Glavna cilja ekonomske politike sta spodbujanje gospodarske rasti in javnofinančna konsolidacija. Pogoji za gospodarsko rast bodo zagotovljeni z izboljšanjem dejavnikov konkurenčnosti in dvigom produktivnosti gospodarstva ter z ukrepi za povečanje stopnje zaposlenosti ob zavedanju demografskih in okoljskih omejitev oziroma priložnosti. Za doseg dolgoročne gospodarske rasti in za ustvarjanje kvalitetnih delovnih mest si je Slovenija začrtala ukrepe na ključnih področjih z namenom, da bi povečevala produktivnost in učinkovitost ter zagotovila primerno raven socialne vključenosti in pravičnosti. V začetku leta 2015 je vlada s socialnimi partnerji sklenila Socialni sporazum za leti 2015-2016, s katerim so začrtana ključna področja dela in ukrepi, ki bodo izvedeni s sodelovanjem socialnih partnerjev.

Glavni cilji in usmeritve so razvrščeni glede na prednostna področja, kot jih opredeljuje tudi Letni pregled rasti Sveta EU, medtem ko so ukrepi v nadaljevanju razvrščeni glede na prispevek k uresničevanju specifičnih priporočil Sveta EU in doseganje ciljev EU 2020. Tako usmeritve, kot ukrepi v največji možni meri upoštevajo tudi naloge in zaveze iz veljavnih nacionalnih dokumentov.

1.1. Spodbujanje naložb

- Investicije z multiplikativnimi učinki. V letih 2015 in 2016 se bodo izvedle investicije v prometno in okoljsko infrastrukturo, projekte informacijske družbe ter s področja zdravstva, tudi z izkoriščanjem sredstev iz evropskih skladov.
- Dolgoročno uravnotežen delež skupnih investicij v osnovna sredstva v BDP nad 20 %. Investicije v inovativnost, raziskave in razvoj v skladu s Strategijo pametne specializacije.
- Izkoristek iz Naložbenega načrta za Evropo (Priloga 1).

- Spodbujanje izvozne konkurenčnosti podjetij in razvoja MSP. Internacionalizacija poslovanja ter vključevanja v globalne verige vrednosti.
- Razvoj finančnih instrumentov, izboljšanje posojilnih pogojev ter ukrepi za privabljanje zasebnih vlagateljev.
- Izkoriščanje potencialov kreativne industrije, vključno z revitalizacijo kulturne dediščine in socialnega podjetništva ter prehoda na zeleno gospodarstvo in trajnostno upravljanje z viri.

1.2. Strukturne reforme

- Stabilno, konkurenčno poslovno okolje in enostavnost poslovanja:
 - Zmanjševanje administrativnih bremen: (i) poenostavitev davčnih postopkov, (ii) ključne spremembe na področjih prostorskega načrtovanja, graditve objektov ter umeščanja v prostor, (iii) spodbujanje uporabe elektronskega poslovanja.
 - Povečanje konkurenčnosti na področju davkov z njihovim prestrukturiranjem v danih okvirih javnofinančnih prihodkov.
 - Delovanje trgov proizvodov in storitev s preiščeno (de)regulacijo dejavnosti in poklicev.
 - Posodobitev raziskovalnih in inovacijskih sistemov ter povečanje kakovosti javnih naložb v raziskave in inovacije.
 - Učinkovito upravljanje državnega premoženja in znižanje prepletenosti države z gospodarstvom s preiščeno privatizacijo.
- Priprava in izvedba celovitih strukturnih sprememb v zdravstvu. Sočasna ureditev dolgotrajne oskrbe in osebne asistencije.
- Povečanje učinkovitosti, kakovosti in internacionalizacije v visokem šolstvu.
- Proučitev morebitnih destimulacij in obstoječih spodbud za podaljšanje delovne aktivnosti starejših.
- Posodobitev javne uprave, boj proti korupciji, davčni utaji ter delu in zaposlovanju na črno.
- Krepitev učinkovitosti in preglednosti delovanja pravosodnega sistema in njegovih gradnikov¹.
- Prilagajanje ukrepov na trgu dela za mlade, starejše, nizko izobražene in dolgotrajno brezposelne.

1.3. Fiskalna odgovornost

- Okrepitev fiskalnega okvirja in odgovornosti.
- Priprava izhodišč za dolgoročno spremembo strukture javnih izdatkov.
- Izravnani strukturni saldo leta 2020
- Nadomestitev učinkov kratkoročnih varčevalnih ukrepov z učinki dolgoročnih strukturnih ukrepov.

¹ Ukrep prispeva tudi k izboljšanju poslovnega okolja iz prve alineje tega odstavka.

2. UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV EKONOMSKE POLITIKE IN PRIPOROČIL SVETA EU

2.1 Priporočilo 1: OKREPITEV PRORAČUNSKE STRATEGIJE: ODPRAVA ČEZMERNEGA PRIMANJKLJAJA IN OMEJITEV RASTI DOLGA

CILJI:

- Odprava čezmernega primanjkljaja v letu 2015.
- Okrepitev proračunske strategije.
- Povečanje učinkovitosti javnih izdatkov.
- Stabilizacija dolga.

Znižanje primanjkljaja sektorja država pod 3% BDP v letu 2015

Slovenija je od novembra 2009 v postopku čezmernega primanjkljaja, kar pomeni, da mora voditi fiskalno politiko tako, da bo zagotovila trajno in vzdržno znižanje primanjkljaja sektorja države pod 3% BDP. Prvotni rok za doseg tega cilja je bilo leto 2013. Rok za doseganje tega je Komisija Sloveniji podaljšala do leta 2015 zaradi nepričakovanih neugodnih gospodarskih gibanj².

Čeprav se kratkoročno izboljšuje večina glavnih makroekonomskih kazalcev, se pričakuje, da bo gospodarska rast v letu 2015 nižja kot v 2014, tveganja za povečanje makroekonomskih neravnovesij po oceni Evropske komisije kljub izboljšanju še vedno obstajajo. Z namenom, da bi zagotovili stabilnost javnih financ in širše ekonomije kot celote, je bil sprejet rebalans proračuna za leto 2015, v katerem je načrtovano znižanje primanjkljaja sektorja država na raven 2,9% BDP.

Najpomembnejši ukrep na strani odhodkov za 2015 je dogovor o varčevanju v javnem sektorju, s katerim smo v dialogu s sindikati omejili rast stroškov za plače v javnem sektorju. Na odhodkovni strani vlada poleg tega računa še na prihranke iz naslova centralizacije javnih naročil in državne informatike ter vzpostavitve državnega računalniškega oblaka, centralizacije upravljanja državnega premoženja, s področja sofinanciranja občin, iz naslova sprememb v sistemu študentskega dela, racionalizacije na gospodarskih javnih službah, izboljšanja delovanja sodstva in optimizacije poslovnih procesov sodstva, na področju šolstva ter raziskovalne in športne dejavnosti ter z nadomestitvijo nekaterih nepovratnih subvencij v povratna sredstva.

Na strani prihodkov je bilo za leto 2015 uveljavljenih več ukrepov za uravnoteženje javnih financ; ohranitev četrtega dohodninskega razreda, zvišanje stopnje davka na finančne storitve, zvišanje stopnje davka na zavarovalne posle, zvišanja cene za enoto obremenitve okolja z emisijo ogljikovega dioksida za 20 % ter povečanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev.

Okrepitev fiskalnega okvirja in povečanje učinkovitosti javnih izdatkov

Slovenija bo za krepitev fiskalne odgovornosti sprejela Zakon o fiskalnem pravilu, ki operacionalizira maja 2013 sprejeto ustavno zavezo po uravnoveženosti proračunov. Zakon je v obravnavi v Državnem zboru in zahteva sprejem z 2/3 večino.

² Revidirano priporočilo Svetu EU 29. maja 2013, skladno z Uredbo (EU) 1177/2011.

Zakon določa način ter časovni okvir izvajanja načela srednjeročne uravnoteženosti prihodkov in izdatkov proračunov države brez zadolževanja, merila za določitev izjemnih okoliščin, v katerih se lahko odstopi od srednjeročne uravnoteženosti, in način ravnanja ob njihovem nastopu oziroma prenehanju. S tem zakonom se tudi ustanavlja Fiskalni svet kot neodvisni organ in ureja njegovo delovanje. S tem se v pravni red Republike Slovenije delno prenaša Direktivo sveta o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (2011/85).

V šestih mesecih po sprejemu Zakona o fiskalnem pravilu bodo pripravljene tudi spremembe Zakona o javnih finančah, ki bo še podrobneje opredelil proračunsko načrtovanje skladno z zahtevami Direktive sveta o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (2011/85). S tem bo Slovenija v svoj pravni red umestila tudi srednjeročni javnofinančni okvir, s katerim bo določila pot za doseganje ciljev v javnih finančah in si tako zagotovila večjo stabilnost in predvidljivost pri načrtovanju ukrepov.

Postopoma se razvija tudi vpeljava poročil o učinkovitosti v sistem javnih financ. Skupaj z MDS bo opravljen benchmark in pregled postopkov na področjih socialnega varstva in šolstva, ki bo skupaj z drugimi domačimi in tujimi primerjalnimi analizami služil za oblikovanje izboljšav v sistemu. Za področje zdravstva pa bo prav tako opravljen samostojen pregled in podane poti modernizacije. Programski proračun se bo postopoma uvedel v celotni sektor država, prevetrili se bodo cilji in kazalniki ter vzpostavilo analiziranje informacij.

Stabilizacija dolga

Dolg sektorja država v letu 2014 znaša 80,9% BDP, zato bodo ukrepi ekonomske politike namenjeni stabilizaciji in postopnemu zmanjševanju dolga. To bo na srednji rok mogoče z:

- Uporabo prihodkov iz naslova privatizacije za zniževanje dolga.
- Izboljšanjem kreditne ocene Republike Slovenije in izvajanjem financiranja državnega proračuna pod ugodnejšimi pogoji.

Izboljšanje strukturnega salda sektorja država po 0,5% BDP letno

V srednjeročnem obdobju Slovenija načrtuje postopno zniževanje strukturnega salda sektorja država skladno s fiskalnim pravilom oz. najmanj po 0,5% BDP letno. Zato se bo Slovenija pri načrtovanju javnih financ morala osredotočiti na strukturne ukrepe, ki bodo imeli trajen vpliv na strukturo in učinkovitost javnih financ. Ključni strukturni ukrepi za doseganje ciljev javnih financ bodo zajemali prenos ustreznih kratkoročnih ukrepov, ki so bili med drugim določeni v ZUJF, ZIPRS in Dogovoru o ukrepih za zmanjšanje obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015 v sistemsko zakonodajo, ostali pa bodo nadomeščeni z drugimi sistemskimi ukrepi, s katerimi bodo doseženi primerljivi finančni učinki. Prav tako se bosta ohranili stopnji DDV, kot sta bili uveljavljeni v letu 2013 (22% oziroma 9,5 %). Cilj doseganja srednjeročnega strukturnega salda bo, skupaj s ciljem zagotavljanja ustreznega socialno-ekonomskega položaja posameznikov in zagotavljanja domače potrošnje, upoštevan tudi pri usklajevanju pokojnin, plač in socialnih transferjev.

V letih 2015 in 2016 bodo učinki kratkoročnih varčevalnih ukrepov nadomeščeni z učinki ustreznih dolgoročnih strukturnih ukrepov v sistemski zakonodaji. Kratkoročni ukrepi, ki jih ne bo mogoče sistemsko ustrezno urediti, bodo nadomeščeni z drugimi ukrepi s primerljivimi finančnimi učinki.

Ključni ukrepi v letih 2015 in 2016 bodo sprejeti na naslednjih področjih:

Področje plač in transferjev

- Politika plač v javnem sektorju

Na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju bodo v sodelovanju s sindikati javnega sektorja sprejeti ukrepi, s katerimi se bo zagotovilo, da se bo masa sredstev za kritje stroškov dela v javnem sektorju v letu 2016 (integralni odhodki) ohranila na ravni odhodkov za kritje stroškov dela v javnem sektorju (integralni odhodki) v letu 2015, povečana za stroške realizacije III. točke, 1. odstavka Dogovora o ukrepih za zmanjšanje obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015 in zmanjšana za obseg poplačila drugega dela tretje četrtine odprave plačnih nesorazmerij, ki je bilo izplačano v letu 2015.

V osnovi bo zagotovljeno, da rast plač v javnem sektorju ne bo večja od rasti plač v zasebnem sektorju, kjer plače sledijo gibanju produktivnosti. Ukrepi morajo obsegati celovito obvladovanje stroškov dela v javnem sektorju, zato bo potrebno v socialnem dialogu doseči spremembe v zakonu o sistemu plač v javnem sektorju in v kolektivnih pogodbah. V okviru mase sredstev za plače in druge stroške dela bomo postopno povečevali variabilni del, ki bo odvisen od rezultatov dela.

Glede racionalizacije javnega sektorja je treba optimirati izvajanje osnovnih funkcij države in proučiti modele javno-zasebnega partnerstva za zagotovitev javnih funkcij.

- Pokojninski sistem

Na področju financiranja pokojninskega in invalidskega zavarovanja bodo sprejeti ukrepi, s katerimi bo zagotovljeno, da se obseg transfera iz državnega proračuna v ZPIZ v letu 2016 ne bo zvišal glede na realizacijo leta 2015, v nadaljnjih letih pa bo zagotovljeno postopno zniževanje tega transfera v skladu z že sprejeto pokojninsko reformo.

- Socialni transferji

Na področju transferov posameznikom in gospodinjstvom bodo sprejeti ukrepi, ki bodo ob upoštevanju cilja doseganja srednjeročnega strukturnega salda (podaljšanje veljavnosti posameznih varčevalnih ukrepov), zagotavljali ustrezni socialno ekonomski položaj posameznikov in spodbudili domačo potrošnjo

Srednjeročni proračunski okvir do leta 2020, ki bo podrobneje opredeljen v Programu stabilnosti, določa doseganje izravnane strukturnega salda predvidoma v letu 2020.

Pospešena racionalizacija in večja učinkovitost javnofinančnih odhodkov

Pomemben del javnofinančne konsolidacije poleg strukturnih ukrepov zajemajo tudi racionalizacije odhodkov, ki morajo postati trajne. Le-te bomo dosegli s prepletom boljšega gospodarjenja, centralizacijo in vitko javno upravo:

- Prenova sistema javnega naročanja

Prenova sistema bo izvedena skladno z evropskimi direktivami v smislu izboljšanja, poenostavitve, skrajšanja postopkov in ustvarjanja prihrankov, med drugim bodo pri preverjanju ponudnikov v postopkih oddaje javnih naročil in izvajanju naročil dodani socialni elementi. Kot pomembno orodje tako za

preprečevanje korupcije kot za večjo transparentnost javnih naročil so predvideni ukrepi spletne objave pogodbe iz javnih naročil na Portalu javnih naročil. Vlada je od 1. februarja 2015 ministrstva, organe v sestavi in vladne službe že zavezala k obvezni uporabi e-dražbe ter jo priporočila tudi ostalim javnim naročnikom. Na področju elektronskih javnih razpisov bo za preglednejšo porabo javnih sredstev pri financiranju posameznih programov, ki se financirajo iz proračuna, uveden enotni elektronski sistem javnih razpisov, ki bo zagotavljal preglednost pri podeljevanju sredstev, hkrati pa tudi pri porabi navedenih sredstev oziroma lažjemu nadzoru pri namenski porabi sredstev za izvedbo posameznega programa. Na področju javnega naročanja v zdravstvu je v pripravi informacijska rešitev za skupno javno naročanje zdravil, medicinskih pripomočkov in opreme, ki bo zagotovila večjo mero preglednosti. Za večjo preglednost porabe javnih sredstev velja na podlagi Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike od 1. januarja 2015 obvezna izmenjava e-računov, ki za proračunske uporabnike poteka prek Uprave Republike Slovenije za javna plačila. S podatki e-računov bo v prihodnje nadgrajen tudi spletni program Komisije za preprečevanje korupcije Supervisor.

- Centralizacija upravljanja z nepremičnim premoženjem države

Za zagotovitev transparentnega in enotnega gospodarjenja z nepremičninami države se bo v letu 2015 začel projekt centralizacije upravljanja z nepremičnim premoženjem države. Cilji projekta so predvsem zmanjšanje stroškov obratovanja, investicijskega in tekočega vzdrževanja ter zmanjšanje stroškov najema. Za izvedbo projekta bo pripravljen akcijski načrt, ki ga bo potrdila Vlada RS, izvedene bodo spremembe področne zakonodaje, predvsem Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih skupnosti. V nadaljevanju bodo sledile potrebne vsebinske in organizacijske spremembe, s čimer bomo celovito uredili področje upravljanja z nepremičnim premoženjem države ter vzpostavili aktivno, pregledno in dolgoročno stroškovno vzdržno upravljanje z nepremičnim premoženjem države, tudi z namenom spodbujanja investicij, tako domačih kot tujih, ter optimizacije izrabe prostora.

- Sprejem Strategije razvoja javne uprave 2015 – 2020 v smeri učinkovitosti

Priprava krovnega dokumenta strategije razvoja javne uprave 2015 - 2020 je podlaga za dvig učinkovitosti javne uprave in za pripravo usklajenih področnih strategij, politik in izvedbenih resornih dokumentov. Naloge in aktivnosti za izvedbo ukrepov, ki so v strategiji, bodo konkretno opredeljene v dvoletnih akcijskih načrtih skupaj z nosilci odgovornimi za realizacijo, sodelujočimi in natančnim terminskim planom. Učinkovitost javne uprave vpliva na uspešnost številnih drugih področij, uporabnikom je potrebno olajšati izpolnjevanje obveznosti, izboljšati komunikacijo in vključenost v odločitve države. Tako prispevamo k razvoju enostavnega in konkurenčnega poslovnega okolja v Sloveniji, kakor tudi zagotavljamo stabilne pogoje za delovanje drugih organov javne uprave. Ključna naloga je izdelava organizacijske in funkcijske analize javne uprave, katere namen je identifikacija anomalij ter oblikovanje predlogov ukrepov za optimizacijo in racionalizacijo delovanja javne uprave in izdelava kazalnikov za merjenje učinkovitosti širšega javnega sektorja, prav tako pa izvajanje aktivnosti v zvezi z odpravo anomalij pri vrednotenju delovnih mest v javnem sektorju in priprava sistemskih izboljšav plačnega sistema v javnem sektorju.

- Nadaljnje zmanjševanje sodnih zaostankov in nadaljnja informatizacija pravosodnega sistema

V pripravi je sprememba sodne zakonodaje z vzpostavitvijo enovitega sodnika prve stopnje, ki prinaša bolj optimalno delovanje sodne mreže, s tem pa tudi orodje za zmanjševanje sodnih zaostankov. V ta namen bodo pripravljene tudi spremembe, ki bodo omejile možnosti zlorab institutov zdravniških in drugih opravičil ter mnenj, povezanih z zagotavljanjem navzočnosti strank v sodnih postopkih in ostalih procesnih dejanjih. Nadalje, do konca leta 2015 je predviden sprejem Dolgoročne strategije pravosodja, ki bo obsegal tako materialne, investicijske in organizacijske cilje z namenom bolj učinkovitega in vzdržnega sistema delovanja sodstva, državnega tožilstva in državnega pravobranilstva. Nadaljevalo se bo s projekti, kot so triaža, ki predstavljajo primer dobre prakse zmanjševanja časa reševanja zadev na sodiščih. V pripravi je analiza sistema alternativnega reševanja sporov preko sodiščem priključene mediacije. Cilj je, da se analiza zaključi v letu 2015 in v letu 2016 na njeni podlagi sprejme ukrepe za nadgradnjo. vzpostavljeni prvi elementi t.i.

“pravosodnega Supervizorja”, ki bo povečal preglednost delovanja sodne veje oblasti in omogočal objavo večine sodb in odločb sodišč vseh stopenj na internetu.

- Centralizacija državnega informacijskega sistema

Projekt prenove informacijskega sistema v državni upravi ima osnovni namen izboljšanje stroškovne učinkovitosti informatike v državni upravi, ob sočasnem zagotavljanju razvoja in funkcijske pokritosti z možnostjo nadaljnjih aktivnosti v smeri konsolidacije informatike javnega sektorja. Reorganizacija bo omogočila uporabo novih poslovnih in organizacijskih modelov ter enotno vodenje na način, da bo država enotno izvajala potrebne ukrepe in dolgoročno vodila politiko razvoja, upravljanja in vzdrževanja skupnih informacijskih sistemov državne uprave. Vlada RS je potrdila ukrepe za prenovo na tem področju ter operativni program z opredelitvijo prioritet in možnostjo uvedbe sodobnih poslovnih modelov in rešitev. S kombinacijo različnih, medsebojno odvisnih ukrepov se bo bistveno znižal obseg finančnih sredstev, ki jih država namenja za te namene, ob sočasnem zagotavljanju razvoja in funkcionalne pokritosti informacijskih sistemov državne uprave.

Prestrukturiranje bremena javnih dajatev, vključno s posodobitvijo obdavčitve nepremičnega premoženja

Porazdelitev davčnega bremena v Sloveniji ni optimalna in lahko predstavlja oviro za rast. S socialnimi partnerji je dosežen dogovor, da se preuči obseg finančnih bremen in prestrukturira na način, da bo struktura davčnih bremen bolj podpirala gospodarsko rast. Ob splošni usmeritvi, da se obseg obremenitve gospodarstva ne poviša, je treba preveriti, ali je mogoče z novo določitvijo porazdelitve davčnega bremena med potrošnjo, dohodki in premoženjem, doseči ugodnejšo strukturo dajatev s ciljem povečanja konkurenčnosti slovenskega poslovnega okolja in znižanje obremenitve dohodkov iz dela. Pri slednjem bo posebna pozornost namenjena zagotavljanju pozitivnega vpliva na delovanje trga dela. V tem letu bo glavčina aktivnosti namenjena preučitvi obsega in učinkov obstoječih davčnih olajšav ter morebitni nadomestitvi neučinkovitih davčnih olajšav z drugimi ukrepi. V tej povezavi je pomembna tudi preučitev učinkovitosti davčnih olajšav, ki imajo negativne okoljske učinke. Uveljavitev rešitev je predvidena najpozneje v letu 2017.

Za uvedbo davka na nepremičnine bodo pripravljene zakonske spremembe ob doslednem upoštevanju ustavnega okvira. Uvedba davka ne bo predstavljala dodatnega fiskalnega vira za državni proračun, temveč gre za prihodek, ki bo v celoti vir občinskih proračunov in bo nadomestil obstoječe dajatve na nepremičnine. Tako naj bi nov sistem obdavčitve nepremičnin temeljil na povečanju prihodkov občin le zaradi večjega zajema nepremičnin v obdavčitev. Dodatni vir za državo bo lahko zagotovljen le s prestrukturiranjem sistema financiranja občin na način, da se poveča odgovornost občin za financiranje njihovih nalog. Preučujejo se možnosti in tveganja za prvo odmero v letu 2016 ali 2017. Kot prihodek občin bo davek predstavljal tudi instrument t.i. prostorske politike, s katerim bodo občine lahko usmerjale prostorski razvoj na način stimulacije smotrne izrabe prostora in aktivacije zemljišč za gradbeni ali drug produktiven namen, v skladu s cilji občine. Pri tem bo davek - za razliko od obstoječega nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) - omogočal bolj enakovredno obravnavo zavezancev med občinami.

Povečanje učinkovitosti pri pobiranju javnih dajatev

Ukrepi pomenijo nadaljevanje boja proti sivi ekonomiji in drugim oblikam izogibanja plačila javnih dajatev, kar posledično pomeni več pobranih dajatev brez dviga nominalnih stopenj davka. Ukrepi so namenjeni tudi dvigu splošne davčne kulture, kar povečuje legitimnost davčnega sistema in sledi načelu enake davčne obravnave. S povečanjem učinkovitosti pri plačilih in izterjavi se poveča tudi verjetnost, da bodo davčni dolgovi poplačani.

Projekt uvedbe davčnih blagajn predvideva, da bodo zakonski in tehnični pogoji za začetek uporabe davčnih blagajn vzpostavljeni do jeseni 2015. Predlog zakona, ki ureja uvedbo davčnih blagajn ima pozitivne učinke za javnofinančne prihodke zaradi povečanja evidentiranih dobav blaga in storitev ter na povečanje osnov za izračun

ostalnih prihodkov (davka od dohodkov pravnih oseb, dohodnine, akontacije davka od dohodkov iz dejavnosti...). Povečanje davčnih prihodkov iz naslova potrjevanja računov v letu njegove uvedbe je ocenjeno v višini od 50 do 100 milijonov evrov. Skrajni datum uvedbe davčnih blagajn je januar 2016, dejanski začetek uporabe davčnih blagajn je še v usklajevanju med vlado in zainteresirano javnostjo, pri čemer bo odločitev odvisna od teka zakonodajnega postopka in izvedbe tehničnih priprav na uvedbo blagajn.

2.2 Priporočilo 2: DOLGOROČNA VZDRŽNOST JAVNIH FINANC IN OBVLADOVANJE STROŠKOV STARANJA

CILJI:

- Nadaljnji ukrepi za obvladovanje izdatkov zaradi staranja prebivalstva.
- Preučitev potencialnih destimulacij in obstoječih spodbud za podaljševanje delovne aktivnosti starejših.
- Vzpostavitev sistema dolgotrajne oskrbe in osebne asistencе sočasno s pripravo in izvedbo celovitih strukturnih sprememb v zdravstvu.
- Pridobiti podlago za optimalnejšo organizacijo zdravstvenega sistema in prilagoditev sodobnim smernicam in makroekonomskim pogojem.
- Identificirati ključne pomanjkljivosti zdravstvenega sistema.
- Doseči racionalizacijo sredstev in časa, potrebnih za nabave zdravil in medicinskih pripomočkov.

Pokojninski sistem

Spremljanje učinkov pokojninske reforme kaže pozitivne učinke zadnje reforme. Povprečna upokojitvena starost se dviguje. Pri ženskah se je povprečna starost ob upokojitvi v enem letu dvignila za 5 mesecev, upokojitvena starost za moške pa je ostala stabilna, kar pomeni, da je bilo zaustavljeno zniževanje povprečne upokojitvene starosti, ki smo ji bili priča v preteklih letih. Iz podatkov o upokojencih, ki so se upokojili v skladu z novo zakonodajo (ZPIZ-2), je razvidno, da se je povprečna upokojitvena starost za moške v letu 2014 povišala za 3 mesece, medtem ko se je povprečna dopolnjena pokojninska doba podaljšala za 7 mesecev. Podatki za ženske kažejo, da se je povprečna starost ob starostni upokojitvi v letu 2014 prav tako povišala za 3 mesece, medtem ko se je povprečna dopolnjena pokojninska doba podaljšala za 9 mesecev.

Rast števila novih starostnih upokojencev in skupna rast števila upokojencev se znižujeta, saj je bila letna stopnja rasti starostnih upokojencev v letu 2014 le 2 % v primerjavi s 4 % v prejšnjih letih, stopnja rasti vseh upokojencev pa je znašala 1,1 % (prej okoli 3 %). Reforma pozitivno vpliva na dopolnjeno pokojninsko dobo. Iz podatkov izhaja, da se je povprečna dopolnjena pokojninska doba v enem letu podaljšala za 2 meseca pri ženskah in za 2 meseca pri moških. Podatki o upokojencih, ki so se upokojili v skladu z novo zakonodajo (ZPIZ-2) kažejo, da je več kot 90% moških dopolnilo 40 let ali več pokojninske dobe brez dokupa.

Podatki kažejo stabilizacijo povprečne višine pokojnine, ki je ostala na skoraj enaki ravni kot v letih 2012 in 2013. Razmerje med povprečno neto pokojnino in neto plačo je ostalo skoraj enako, in sicer 56,5% (pri starostni pokojnini med 61,5% in 62%). Nove projekcije kažejo pomembne dolgoročne učinke reforme na prihodnje odhodke za pokojnine. Do leta 2060 naj bi se izdatki za pokojnine povečali na okoli 15,3% BDP, medtem ko so izračuni v času pokojninske reforme predvidevali povišanje izdatkov za pokojnine (v letu 2060) na približno 17,2% BDP. Nove projekcije poleg učinka reforme upoštevajo tudi nove podatke o rodnosti in migracijah.

Reforma je prispevala h kratkoročni stabilizaciji odhodkov za pokojnine. Medtem ko so v letu 2013 odhodki za pokojnine znašali 11,77% BDP, pa so se po ocenah odhodki v letu 2014 zmanjšali na 11,61% BDP. V letu 2015 se predvideva nadaljnji padec izdatkov za pokojnine, ki naj bi po napovedih znašali 11,45 % BDP.

Vzpostavitev finančno vzdržnega sistema dolgotrajne oskrbe

Slovenija (še) nima celovitega sistema dolgotrajne oskrbe. Različne storitve in prejemki se zagotavljajo v sistemu zdravstvenega varstva, pokojninsko-invalidskega zavarovanja in socialnega varstva ter sistemih posebne skrbi za invalidne osebe. Vzpostavitev celovitega sistema dolgotrajne oskrbe je tesno povezana s spremembami in prilagoditvami v zdravstvu in pokojninskem sistemu.

Po zadnjih dostopnih podatkih so bili izdatki za dolgotrajno oskrbo v letu 2012 v primerjavi s predhodnim letom višji tako v nominalni vrednosti kot tudi v odstotnem deležu od BDP. Skoraj tri četrtine izdatkov se je financiralo iz javnih virov, vendar se je v primerjavi s predhodnim letom (2011) nekoliko zmanjšal delež izdatkov za dolgotrajno oskrbo iz javnih virov. Pri tem je treba poudariti, da izdatki za zdravstveni del dolgotrajne oskrbe predstavljajo večji delež v celotni strukturi izdatkov za dolgotrajno oskrbo (razmerje med zdravstvenim in socialnim deležem je bilo 68:32 v letu 2012). Prejemniki dolgotrajne oskrbe v institucijah so leta 2012 predstavljali 35,5 odstotni delež vseh prejemnikov dolgotrajne oskrbe, zato je pristojno ministrstvo v letu 2014 okrepilo aktivnosti za razvoj integriranih skupnostnih storitev dolgotrajne oskrbe in z njimi povezanih procesov deinstitucionalizacije, s poudarkom na pripravi dokumentov, ki bodo omogočali učinkovito črpanje evropskih sredstev v ta namen. V letu 2014 je bilo doseženo pomembno politično soglasje o jasni povezanosti reforme dolgotrajne oskrbe in zdravstvene reforme. Ustanovljena je bila delovna skupina iz predstavnikov pristojnih ministrstev, izvajalcev in uporabnikov storitev, ki bo v sodelovanju s socialnimi partnerji pripravila zakonodajo, katere osnovni namen je vzpostavitev vzdržnega financiranja dolgotrajne oskrbe in zagotavljanje kakovostnih integriranih storitev v lokalnem okolju in krepitev vloge uporabnika pri izboru in načrtovanju najustreznejših storitev.

Zdravstvena politika

Slovenski zdravstveni sistem se zaradi staranja prebivalstva, naraščanja potreb po zdravstvenih storitvah, predvsem zaradi porasta nenalezljivih kroničnih bolezni, napredka v zdravstvenih tehnologijah in zniževanjem obsega finančnih virov, v zadnjih letih sooča s kar nekaj težavami, ki narekujejo ukrepe, ki jih je potrebno izvesti, da bi dosegli večjo vrednost za vložena sredstva v sistem ter da se zagotovi dolgoročna vzdržnost zdravstvenega varstva. Zato so se že začele aktivnosti za izvedbo analize zdravstvenega sistema v Sloveniji. Pregled bo podal podrobno oceno o sedanjih virih financiranja, njihovi višini in trendih ter podal informacijo o uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti zdravstvenega sistema. Na podlagi analize se pričakuje sprejem zanesljivih strateških usmeritev za nadaljnje ukrepe za optimizacijo izvajanja javne zdravstvene dejavnosti ter za vzpostavitev fiskalne vzdržnosti sistema in odzivnosti na potrebe prebivalstva, upoštevajoč demografske dejavnike, epidemiologijo in trend naraščajočih stroškov v zdravstvu. Krepitev osnovnega zdravstvenega varstva in vlaganje v programe krepitve zdravja ter preprečevanja bolezni, ostajata ključni prioriteti za zagotavljanje dostopnosti do kakovostnih storitev, odpravljanja neenakosti v zdravju, za zmanjševanje napotitev k specialistom in v bolnišnično obravnavo ter finančne vzdržnosti. V letu 2015 in 2016 bodo tako zraven priprave celovitih reformnih predlogov sprejeti Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016-2025, Resolucija nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015-2025 ter nov Zakon o zdravstvenem varstvu in zavarovanju, spremembe in dopolnitve Zakona o zdravstveni dejavnosti, nov Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov ter spremembe in dopolnitve Zakona o lekarniški dejavnosti. Nadgrajevali bomo obstoječe preventivne programe v okviru osnovnega zdravstva in širili mrežo programov osnovnega zdravstva na področju družinske medicine, patronaže, pediatrije, skupnostne skrbi na področju duševnega zdravja in zobozdravstva. V tem obdobju je načrtovano nadaljnje širjenje referenčnih ambulant v osnovnem zdravstvenem varstvu, ki omogočajo celovito obravnavo kroničnih bolnikov na primarni ravni in razbremenitev specialistične ravni in začetek dela urgentnih centrov in dispečerskih centrov.

Ravno tako se bo nadaljevalo s projektom skupnih javnih naročil v zdravstvu s področja zdravil z razširitvijo obsega naročanja še na medicinske pripomočke in medicinsko opremo. Intenzivno bomo začeli z optimizacijo poslovanja bolnišnic zaradi zniževanja čakalnih dob, izboljšanja likvidnostne situacije in izboljšanja njihovih zdravstvenih storitev.

Ključne naloge za obdobje 2015-2016:

- Nadaljnje spremljanje učinkov pokojninske reforme ter nadaljnji razvoj analitične infrastrukture.
- Preučitev potencialnih destimulacij in obstoječih spodbud za podaljševanje delovne aktivnosti starejših.
- Krepitev vloge prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja pri zagotavljanju primerne dohodka večine bodočih upokojencev.
- Priprava strokovnih izhodišč za reformo pokojninskega in invalidskega zavarovanja po letu 2020, katerih namen bo predstaviti nabor možnih rešitev, ki bodo zagotovile javnofinančno vzdržnost pokojninskega sistema in dostojne pokojnine (do konca leta 2015).
- Javna razprava in sprejem zakona, ki bo celovito urejal dolgotrajno oskrbo in osebno asistenco.
- Ustvarjanje pogojev za razvoj integriranih skupnostnih storitev dolgotrajne oskrbe in proces deinstitutionalizacije.
- Celovita analiza zdravstvenih izdatkov in primerjava z drugimi evropskimi državami.
- Optimizacija poslovanja in izboljšanje likvidnostnega položaja bolnišnic.
- Nadaljevanje projekta skupnih javnih naročil s širitvijo na medicinske pripomočke in medicinsko opremo.
- Priprava celovitih reformnih predlogov, ki bodo vključevali strukturne spremembe v zdravstvu v smislu boljše izrabe virov in zagotavljanja večje kakovosti, varnosti in dostopnosti ter spremembe v vodenju in upravljanju ter financiranju zdravstva.
- V letu 2015 bodo pripravljene zakonske podlage za vzpostavitev Demografskega sklada.

2.3 Priporočilo 3: TRG DELA IN PLAČE

CILJI:

- Izboljšati položaj mladih na trgu dela, vključno tistimi, ki niso niti zaposleni niti na šolanju.
- Povečati stopnjo zaposlenosti starejših (55-64).
- Izvajati učinkovite in prilagojene ukrepe za dolgotrajno brezposelne, s poudarkom na starejših in nizko izobraženih.

Aktivna politika zaposlovanja

Razmere na trgu dela se postopoma izboljšujejo. V letu 2014 je bilo med vsemi brezposelnimi osebami, prijavljenimi v evidenci, za 13,7 % več izhodov v zaposlitev kot v letu 2013. Brezposelnost se je zmanjšala (za 0,3 % v primerjavi z 2013), zaustavilo se je strmo naraščanje brezposelnosti mladih, rahlo se je povečala zaposlenost starejših³.

V ukrepe APZ je bilo v letu 2014 vključenih skoraj 42.000 oseb, kar je v primerjavi z letom 2012 skoraj za 10.000 oseb več. Predvsem so se v letu 2014 povečale vključitve brezposelnih in zaposlenih oseb v programe Usposabljanja in izobraževanja.

Mladi so bili v letu 2014, kot ena najbolj izpostavljenih skupin na trgu dela, primerno udeleženi v ukrepih APZ, saj mladi do 29 let starosti predstavljajo 37 % vključitev, iskalci prve zaposlitve pa 22,5 % vključitev v letu 2014. Mladi so še vedno med najbolj ogroženimi skupinami na trgu dela, vendar se njihov položaj izboljšuje, tudi kot posledica izvajanja Jamstva za mlade. Zaradi povečanja aktivnosti za ciljno skupino mladih, so se razširila tudi prizadevanja pri doseganju tistih mladih, ki niso prijavljeni v evidenci brezposelnih in se ne šolajo ali usposablajo (NEET), tudi s pomočjo izvajanja Jamstva za mlade. Za nadaljnje reševanje brezposelnosti mladih načrtujemo nov programski dokument jamstev za obdobje po letu 2015, ki bo dopolnjeval obstoječega.

³ V starostni skupini 55-64 let z 32,9 % v letu 2013 na 33,5% v letu 2014, kar je še vedno najnižje v EU.

Dolgotrajna brezposelnost narašča in je konec leta 2014 dosegla 50,3 % v skupni brezposelnosti. V strukturi dolgotrajno brezposelnih narašča delež starejših, starih od 50 do 64 let (57,9 % v 2012, 61 % v 2013), ki so pogosto tudi nižje izobraženi. Delež nizko izobraženih med brezposelnimi osebami sicer počasi pada, kljub temu pa bo tudi v prihodnje pozornost namenjena tej skupini, saj je odstotek še vedno visok. Ukrepi APZ v letu 2014 so bili osredotočeni na ciljno skupino dolgotrajno brezposelnih, ki obsega kar 41,3 % vseh vključenih v programe APZ. Tudi v prihodnje bo v okviru APZ posebna pozornost namenjena dolgotrajno brezposelnim osebam, starejšim od 50 let in tistim z nizko izobrazbo, in sicer s ciljem, da se jim glede na njihove specifične potrebe, zagotovi čimprejšnja in kvalitetna zaposlitev.

Posebna pozornost je v okviru izvajanja aktivnih politik zaposlovanja z namenom aktivacije in usposabljanja, namenjena tudi prejemnikom denarne socialne pomoči. V letu 2014 jih je bilo med vsemi, vključenimi v programe APZ, kar 29 %.

Izboljšanje delovanja trga dela

Razmere na trgu dela kažejo pozitivne učinke zadnje reforme, katere glavni cilji so bili: zmanjšanje segmentacije, povečanje fleksibilnosti, izboljšanje delovnopravnega varstva in preprečevanje zlorab ter povečanje vloge kolektivnih pogajanj. Ključni učinki reforme so:

- znižanje indeksa varovanje zaposlitve (indeks EPL, po metodologiji OECD);
- hitrejše povečevanje števila novih pogodb o zaposlitvi za nedoločen čas v primerjavi s pogodbami za določen čas, posebej med mladimi, kar kaže na zmanjševanje starostne segmentacije;
- delež pogodb o zaposlitvi za nedoločen čas v številu vseh je večji kot v obdobju pred reformo,
- participacija starejših delavcev (50+) na trgu dela narašča,
- urejanje posameznih institutov v kolektivnih pogodbah na ravni dejavnosti, ki ga dopušča delovna zakonodaja, omogoča zmanjšanje stroškov delodajalca in večjo fleksibilnost organizacije dela. Ta možnost je bila v dosednji praksi⁴, upoštevajoč potrebe in stanje posameznih dejavnosti, tudi uporabljena.

Reformo trga dela dopolnjujejo zakonodajne spremembe (predvsem ureditev študentskega dela in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno), sprejete v letu 2014. Nova ureditev študentskega dela, sprejeta decembra 2014, odpravlja določene negativne učinke z vidika nezadostne socialne in ekonomske varnosti dijakov in študentov pri opravljanju te vrste dela in povzročanja segmentacije na trgu dela. Z novo ureditvijo so stroški tega dela postali primerljivejši tistim pri pogodbi o zaposlitvi in drugih oblikah dela; začasno in občasno delo dijakov in študentov je po novem vključeno v pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno zavarovanje - na podlagi vplačanih prispevkov bodo dijaki in študenti upravičeni tudi do sorazmernega obsega pravic iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja, kot je npr. pokojninska doba.

Usklajevanje kvalifikacij s potrebami trga dela

Ukrepi na področju deficitarnih poklicev so se v 2014 okrepili, prav tako se bodo v 2015. Pripravljena je politika štipendiranja za obdobje 2015-2019, ki na podlagi analiz podatkov iz različnih virov oblikuje seznam deficitarnih poklicev, za katere bodo v prihodnje na voljo štipendije. Prav tako bodo sprejeti ukrepi za ureditev pripravništev, ki bodo naslovili obstoječo neustrezno prakso volonterskih pripravništev. Krepi se tudi sodelovanje z delodajalci z namenom boljšega usklajevanja potreb delodajalcev, tudi preko pisarn za delodajalce na Zavodu RS za zaposlovanje, skupinskih predstavitev prostih delovnih mest, mini zaposlitvenih ali kariernih sejmov in preko Sklada za razvoj kadrov in štipendije. Usklajevanju ponudbe in povpraševanja so namenjena tudi povpraševanju delodajalcem prilagojena usposabljanja za brezposelne.

Ukrepi za prilagajanje delovnega okolja daljši delovni dobi

⁴ Po sprejemu ZDR-1 je bilo sklenjenih osem novih kolektivnih pogodb, dve pa sta bili spremenjeni.

Ukrepe za večjo zaposlenost starejših so v letih 2014 in 2015 dopolnjevali ukrepi v okviru promocije zdravja na delovnem mestu (zmanjševanje stresa, ergonomski ukrepi in drugi ukrepi za reševanje zmanjšane telesne funkcionalne zmožnosti), ki med drugim prispevajo k prilagajanju delovnega okolja daljši delovni dobi. V letih 2015 in 2016 se bodo te aktivnosti nadaljevale, prav tako bo Slovenija z različnimi aktivnostmi sodelovala pri kampanji Agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), ki bodo v tem obdobju posebej osredotočeni na prilagajanje dela in delovnega okolja starajočim se delavcem. V okviru politik aktivnega staranja je v Operativnem programu 2014-2020 namenjenih 43 milijonov evrov oziroma več kot 10 projektov. Med projekti velja izpostaviti aktivnosti prilagajanja delovnih mest, ozaveščanje delodajalcev in delavcev, usposabljanje zaposlenih, ukrepe za zmanjševanje odsotnosti z dela ter ukrepe za promocijo varnosti in zdravja pri delu.

Preprečevanje dela in zaposlovanja na črno

Z namenom okrepiti in izboljšati nadzor nad izvajanjem zakonodaje je bila v letu 2014 sprejeta nova zakonodaja na področju inšpekcije dela ter preprečevanja dela in zaposlovanja na črno. Zaradi prenosa pristojnosti nad zaposlovanjem in delom na črno z Inšpektorata RS za delo (IRDS) na Finančno upravo (FURS) se lahko inšpektorat za delo osredotoči na izvajanje delovne zakonodaje, FURS pa s svojo prisotnostjo na terenu učinkoviteje nadzira zaposlovanje in delo na črno. Pri tem nadzorni organi v zadnjem času posebno pozornost namenijo nadzoru nad nelegalno uporabo drugih oblik dela oz. poslovnega sodelovanja v primerih, ko bi morala biti sklenjena pogodba o zaposlitvi; kar se bo z namenom doslednega zagotavljanja ustreznega delovnopravnega varstva in s tem kvalitetnih delovnih mest nadaljevalo tudi v prihodnjem letu.

Politika plač in kakovostno vodenje v javni upravi

Politika plač je urejena s kolektivnimi pogodbami posebej za javni sektor in za zasebni sektor po panožnem načelu. Delovna zakonodaja (ZDR-1) omogoča urejanje posameznih institutov, ki vplivajo na stroške delodajalca, v kolektivnih pogodbah. Januarja 2015 so socialni partnerji sklenili Socialni sporazum za obdobje 2015 - 2016, ki je osnova socialnega dialoga in katerega namen je doseči soglasje med vlado, sindikati in delodajalci o temeljnih ciljih in sistemskih spremembah v državi. Pomemben dogovor v poglavju o plačah med socialnimi partnerji je, da se pri dvopartitnih pogajanjih o plačah upošteva inflacija in del rasti produktivnosti v panogi ter da rast plač v javnem sektorju ne sme biti hitrejša od rasti plač v zasebnem sektorju. Pri sistemskem ukrepanju je pomembna povezava politike plač na prestrukturiranje bremen javnih dajatev, katerega cilj je med drugim znižanje obremenitve dohodkov iz dela.

V javnem sektorju bo postopoma vpeljan sistem projektnega načina dela najprej za velike strateške projekte in nato tudi za ostale medsektorske in sektorske naloge (v skladu s Strategijo razvoja javne uprave). Cilj uvedbe celovitega sistema vodenja kakovosti v javni upravi je ustvariti zmogljivosti za nadaljnje izboljšanje nadzora kakovosti in učinkovitosti javnih izdatkov in storitev za doseganje zastavljenih ciljev ob optimalni rabi tako finančnih kot kadrovskih virov ter močni podpori najvišjega vodstva v javni upravi. Ukrepi so povezani z uvedbo kompetenčnega modela v javno upravo.

Ključne naloge za obdobje 2015-2016:

- Nadaljnje spremljanje učinkov reforme trga dela ter v letih 2013 in 2014 sprejete zakonodaje.
- Celovita analiza uspešnosti in učinkovitosti ukrepov aktivne politike zaposlovanja.
- Ciljni ukrepi za dvig delovne aktivnosti starejših (55-64).
- Ciljni ukrepi za dolgotrajno brezposelne, predvsem za starejše in nizko izobražene.
- Izvajanje Jamstva za mlade, priprava izvedbenega načrta za 2016-2020.
- Zasnova in pričetek uvedbe kompetenčnega modela v javni upravi, ki bo omogočil presojo, krepitev in pridobivanje potrebnih kompetenc uslužbencev, posledično pa se bo z dvigom usposobljenosti uslužbencev dvignila tudi učinkovitost poslovanja.

2.4 Priporočilo 4: BANKE IN BANČNI SISTEM

CILJI:

- Zagotoviti, da bančni sektor opravlja svojo narodnogospodarsko funkcijo finančnega posredovanja na dolgoročno vzdržen način - to je sposobnost obstati na trgu brez pomoči države.
- Povečati učinkovitost poslovanja bank – to je njihovo dobičkonosnost.
- Privatizirati banke - to je doseči čim višji iztržek od prodaje deležev Republike Slovenije.
- Zagotoviti sistemski okvir za delovanje bank, ki bo podpiral finančno stabilnost in zaščitil sredstva davkoplačevalcev v prihodnje.

Slovenija je v letih 2013 in 2014 izvedla obsežne ukrepe za krepitev stabilnosti bank, kar je stabiliziralo bančni sektor in povrnilo kredibilnost države na mednarodnih finančnih trgih. Ukrepi so vključevali preglede kakovosti sredstev, obremenitvene teste, dokapitalizacijo bank v državni lasti in prenos slabih posojil na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB).

Na podlagi rezultatov skrbnega pregleda aktive in stresnih testov je Republika Slovenija konec 2013 in v 2014 izvedla dokapitalizacijo šestih bank (NLB, NKBM, Factor banka, Probanka, Abanka in Banka Celje) v skupni višini 3,6 milijarde evrov. Iz štirih bank so bile na DUTB prenesene tvegane terjatve v bruto izpostavljenosti 4,9 milijarde evrov po prenosni vrednosti 1,6 milijarde evrov.

Novembra 2014 je začel delovati Enotni mehanizem nadzora (SSM). Pred prevzemom polnih nadzornih pristojnosti SSM je bila izvedena celovita ocena poslovanja bank. Tri slovenske banke, NLB, NKBM in SID banka, so bile vključene na podlagi kriterija treh največjih bank države članice. Po osnovnem scenariju stresnega testa konec leta 2016 nobena od teh treh slovenskih bank ne bi izkazovala kapitalskega primanjkljaja. Kapitalski presežek vseh treh bank po osnovnem scenariju bi znašal 754,7 milijona evrov. Po neugodnem scenariju pa bi konec leta 2016 dve banki (NLB in NKBM) izkazovali manjši kapitalski primanjkljaj v višini 65 milijonov evrov. SID banka bi tudi po neugodnem scenariju izkazovala kapitalski presežek. Pri obeh bankah z izkazanim manjšim primanjkljajem so učinki prestrukturiranja v letu 2014 izboljšali dobičkonosnost, tako da sta identificirani kapitalski primanjkljaj pokrili z zadržanimi dobički.

Strategija bančnega sektorja

Namen strategije je (i) okrepiti zaupanje v banke, (ii) zagotoviti učinkovito upravljanje bank, tako da se jasno razdeli pristojnosti posameznih institucij, in (iii) zagotoviti trajnostni gospodarski, socialni in okoljski razvoj.

Cilj strategije je, da banke poslujejo varno in stabilno, brez ukrepov države za krepitev stabilnosti. Z opravljanjem osnovnih bančnih dejavnosti, osredotočanjem na strateške trge, ohranitvijo tržnih deležev, doseganjem trajne dobičkonosnosti in dobrim korporativnim upravljanjem banke postanejo zanimive za vlagatelje in se optimizira vrednost naložbe Republike Slovenije. Korporativno upravljanje sledi strokovnim in etičnim standardom, obvladuje tveganja in krepí notranje kontrolne dejavnosti.

Strategija bančnega sektorja v prvem delu obravnava že izvedene in načrtovane kratkoročne ter dolgoročne ukrepe za doseganje stabilnega finančnega okolja ter se nanaša na vse banke, ki poslujejo v Republiki Sloveniji. V drugem delu se Strategija osredotoča na banke, v katerih so bili izvedeni ukrepi za krepitev stabilnosti in ima država v njih lastniške deleže. V tem delu strategija dopolnjuje Strategijo upravljanja naložb Republike Slovenije, kot je določena v Zakonu o Slovenskem državnem holdingu.

Upravljanje nedonosnih terjatev

Banke so aktivno pristopile k načrtnemu in hitremu zniževanju obsega slabih terjatev. Ministrstvo za finance je v sodelovanju s SDH naložilo bankam prejemnicam državne pomoči, da pripravijo načrte in akcijske programe zniževanja slabih kreditov, tako po njihovi višini kot po deležu v bilančni vsoti oziroma v naložbah. Banke so:

- uvrstile upravljanje nedonosnih terjatev med strateške cilje;
- izdelale strategije razreševanja nedonosnih terjatev;
- vzpostavile organizacijsko strukturo z enotami za upravljanje nedonosnih terjatev;
- se kadrovsko okrepile z zunanjimi strokovnjaki, prerazporeditvami in izobraževanji;
- sprejele notranje predpise za odobravanje posojil in nadgradile koncepte za prestrukturiranje podjetij;
- pristopile k Načelom prostovoljnega finančnega prestrukturiranja podjetij;
- pristopile k vzpostavljanju sistemov za zgodnje odkrivanje povečanega kreditnega tveganja.

Prestrukturiranje bank

Banke, ki so bile deležne državne pomoči, so se zavezale k izvedbi celovitih programov prestrukturiranja, ki temeljijo na cilju ponovnega doseganja dobičkonosnosti ter povečane odpornosti v primeru morebitnih prihodnjih pretresov. Doseganje omenjenih ciljev je deloma odvisno od zunanjega okolja, v veliki meri pa pogojeno z večjo učinkovitostjo bank, osredotočenjem na ključne dejavnosti, dobrim upravljanjem ter doseganjem ekonomij obsega. Nadaljnje povečanje dobičkonosnosti bank po letu 2015 je omejeno predvsem na zniževanje stroškov, ki je ključno strateško vodilo za banke, če želijo izboljšati dobičkonosnost in svoje zmogljivosti za vzpostavitev trajnostne kapitalske osnove prek zadržanih dobičkov.

Za vzdržno poslovanje bodo morale banke znižati delež nedonosnih terjatev. To bodo zagotavljale z ukrepi, kot so prestrukturiranje dolžnikov in temu sledeča prekvalifikacija terjatev iz nedonosnih v donosne, izterjave, prodaje terjatev in konverzije terjatev v kapital. Vodilno vlogo pri prestrukturiranju podjetij in organiziranju bank za prestrukturiranje slabih izpostavljenosti je prevzela DUTB. Banke se dogovarjajo z zasebnimi investitorji in DUTB za ustanavljanje namenskih družb, na katere bi prenesle nedonosne terjatve, Republika Slovenija pa preučuje smiselnost morebitnih nadaljnjih prenosov na DUTB. Dosledno izvajanje načrtov prestrukturiranja je ključno z vidika izstopa države iz lastniške strukture bank, saj se bo tako zagotovila višja realna vrednost in s tem možnost boljšega poplačila vloženih javnih sredstev. S tem namenom se izvaja proaktiven, kooperativen in celovit pristop prestrukturiranja podjetij (glej priporočilo 7). Posebej pomembno je, da bodo poslovne banke bolj aktivno pričele zniževati nedonosne kredite in svoje izpostavljenosti izven Slovenije, pretežno na Balkanu, katere niso bile prenesene na DUTB v okviru postopkov za dokapitalizacijo bank.

Vzpostavitev sklada za reševanje bank

Zakon o organu in skladu za reševanje bank (ZOSRB) je določil Banko Slovenije kot organ, ki izvršuje pristojnosti organa za reševanje. Banka Slovenije je v 2015 vzpostavila Sklad za reševanje bank, ki se financira s prispevki bančnega sektorja in bo zagotavljal financiranje morebitnih ukrepov reševanja bank v težavah (tudi dokapitalizacij). Sredstva, ki jih bo posamezna banka vplačala v sklad, se bodo štela kot naložba posamezne banke, kar pomeni, da se zaradi tega premoženje banke ne bo znatno zmanjšalo. Višina vseh vplačil v sklad je omejena na 1,3 odstotka vsote vseh zajamčenih vlog. Lahko pa Banka Slovenije dodatno zahteva, da banke izvedejo izredno vplačilo v sklad, ki ne sme preseči 1 odstotka vsote vseh zajamčenih vlog. Sklad bo bistveno zmanjšal tveganja za izredne obremenitve javnih financ iz naslova reševanja bank.

Konsolidacija bank in prodaja državnih deležev v bankah

Bančni sektor je glede na obseg poslovanja prevelik ter neoptimalen glede na distribucijo tveganj in višino obrestne marže. V Sloveniji deluje 17 bank, od tega 7 v pretežnem tujem lastništvu, 3 hranilnice in 3 podružnice. Od tega sta dve banki v postopku nadzorovanega prenehanja, Abanka in Banka Celje pa sta v postopku združevanja, ki bo v skladu z zavezami, danimi v postopku odobritve državne pomoči, zaključen do 1. 1. 2016.. Na trgu se kažejo dodatne možnosti za konsolidacijo (npr. pripojitev Poštne Banke Slovenije k NKBM). Pri

nadaljnjih združevanjih, zlasti med manjšimi domačimi bankami, se lahko izkoristijo stroškovne sinergije. Vse banke, deležne državne pomoči, so dolžne občutno znižati bilančne vsote.

Pri upravljanju deležev v bankah Slovenija sledi maksimiranju vrednosti in mora izstopiti iz naložb takoj, ko so za to primerni pogoji, vendar ne pozneje, kot je določeno v zavezah, danih Evropski komisiji v postopku odobritve državne pomoči. Pogoji za izstop bodo izpolnjeni, ko bodo prestrukturiranja in združitve bank izvedene do te mere, da bodo vlagatelji prepoznali pozitivne učinke prestrukturiranja in sinergijske učinke združitve. Način in metode privatizacije bodo določene za vsako banko posebej glede na razmere na trgu, pri čemer bo SDH, kot upravljelec nekatere banke konsolidiral in upošteval možnosti za prodajo na organiziranem trgu vrednostnih papirjev. SDH bo skušal pridobiti investitorje, katerih vstop v lastniško strukturo bo zagotovil učinkovito finančno posredništvo, dolgoročni obstoj in nemoteno poslovanje bank ob zagotavljanju ustreznega donosa. SDH bo izvedel prodaje deležev Republike Slovenije transparentno, v dobro oglaševanem postopku zbiranja ponudb. Pri tem bo spodbujal čim širšo množico domačih in tujih institucionalnih investitorjev ter mednarodne institucije. Javni razpis bo usmerjen k čim višji kupnini in zaupanju v integriteto prodaje.

Vzpostavitev sistemskega okvira za delovanje bank

Sprejet je nov Zakon o bančništvu, katerega glavne rešitve izvirajo iz prenosa Direktive 2013/36/EU in Direktive 2014/59/EU ter prilagoditev nacionalne zakonodaje Uredbi (EU) št. 1024/2013, Uredbi (EU) št. 575/2013 in Uredbi (EU) št. 806/2014. V pripravi sta:

- zakon, ki bo urejal prenehanje bank, postopke in ukrepe reševanja ter sistem jamstva za vloge pri bankah na način uvedbe posebnega sklada, s čimer bo v nacionalni pravni red dokončno prenesel Direktivo 2014/59/EU in Direktivo 2014/49/EU
- Novela Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank, katere poglobilni cilj bo omogočanje učinkovitega prestrukturiranja podjetij, katerih družbenik ali upnik je zaradi izvedbe ukrepov za krepitev stabilnosti bank postala DUTB. V ta namen bi se natančno predpisalo dejavnost DUTB, dovoljene pravne posle, upravljanje s premoženjem DUTB in pravice DUTB zaradi prestrukturiranja gospodarskih družb. V skladu s tem ciljem pa bodo v zakonu podrobneje urejene tudi zahteve glede članstva v upravnem odboru, nadzor nad DUTB in podaljšano obdobje njenega delovanja.

Ključne naloge za obdobje 2015-2016:

- Nadaljevanje procesa prestrukturiranja bank in izvajanje strategije bančnega sektorja.

2.5 Priporočilo 5: NADALJEVANJE UKREPOV S PODROČJA UPRAVLJANJA DRŽAVNEGA PREMOŽENJA

CILJI:

- Sprejetje strategije upravljanja kapitalnih naložb države.
- Imenovanje novih članov nadzornega sveta Slovenskega državnega holdinga.
- Izvedba pregledne privatizacije družb s seznama iz leta 2013.
- Priprava letnega načrta upravljanja in privatizacije za leti 2015 in 2016.

Upravljanje kapitalnih naložb

Republika Slovenija je v letu 2014 sprejela nov Zakon o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1), s katerim je dopolnila pravni red na področju upravljanja kapitalnih naložb države. Bistvo novega zakona je (i) ločitev funkcije države kot lastnice kapitalnih naložb od drugih funkcij države, (ii) koncentrirano upravljanje naložb, ki so

v lasti SDH, KAD in naložb Republike Slovenije, ki jih upravlja SDH, (iii) vzpostavitev preglednega sistema upravljanja naložb ter upravljanje naložb skladno s slovenskimi in mednarodnimi smernicami dobre prakse upravljanja naložb v državni lasti in korporativnega upravljanja na splošno.

Zakon definira načelo neodvisnosti, po katerem SDH in njegovi organi niso vezani na navodila državnih organov ali tretjih oseb, pri izpolnjevanju nalog pa morajo delovati neodvisno in samostojno. Pri razpolaganju s kapitalskimi naložbami, ki jih upravlja, SDH samostojno razpolaga in ni vezan na nobena soglasja ali omejitve. SDH ima s sklepom državnega zbora za prodajo 15 družb pravno podlago za neodvisno in samostojno vodenje postopkov prodaje teh družb. Postopki potekajo v skladu z zastavljenim časovnim načrtom. V letu 2014 so bili izvedeni: sprejem statuta SDH, preoblikovanje SOD v SDH, odplačen prenos kapitalskih naložb DSU in družbe PDP na SDH, zaposlitev pooblaščenca za skladnost poslovanja in integriteto, sklenitev pogodbe o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije, sprejem kodeksa korporativnega upravljanja in politike upravljanja, četrletno in letno poročanje državnemu zboru, imenovanje članov Ekonomsko socialnega strokovnega odbora, sprejem politike nagrajevanja novih članov nadzornega sveta.

Strategija upravljanja kapitalskih naložb

Pred vlado sta na področju upravljanja kapitalskih naložb še dva ključna procesa, in sicer sprejem celovite strategije upravljanja kapitalskih naložb države ter pregleden postopek imenovanje novega nadzornega sveta SDH. Namen strategije je jasno in vnaprej opredeliti splošne cilje lastništva države v zvezi s posameznimi kapitalskimi naložbami, s čimer odpade tudi potreba po posegih vlade v tekoče zadeve SDH in družb s kapitalsko naložbo države, saj se uspešnost upravljanja meri glede na dosežene vnaprej postavljene cilje. Pri izvedbi privatizacije bodo ob upoštevanju zavezujočih direktiv in pravil o dodeljevanju državnih pomoči, vključeni pogoji za umik države iz lastništva, tako, da se zagotovi razvoj podjetja, ohranitev delovnih mest, sedež podjetja v Sloveniji, spoštovanje kolektivnih pogodb in standarda zaposlenih, spoštovanje slovenskega jezika in s pravočasnim vključevanjem predstavnikov zaposlenih v te postopke.

Strategija vsebuje zasnove upravljanja posameznih kapitalskih naložb, navedbo finančnih kazalcev po posameznih družbah ter cilje upravljanja. Cilji, ki jih Republika Slovenija zasleduje pri upravljanju kapitalskih naložb države, so povečanje vrednosti naložb, zagotavljanje čim višjega donosa za lastnike in uresničevanje drugih morebitnih strateških ciljev v naložbah, ki so opredeljene kot strateške. Strategija vse kapitalске naložbe države obravnava posamično in tudi z vidika sektorjev, kot so energetika, gospodarske javne službe, pošta in telekomunikacije, splošni gospodarski sektor ter promet, transport in infrastruktura. Sestavni del strategije sta tudi Strategija slovenskega bančnega sektorja in Strategija za sektor zavarovalništva. Strategija določa kriterije, na podlagi katerih se bodo družbe razdelile na strateške, pomembne in portfeljske (uporabljeni kazalniki: (i.) strateško razvojni kazalci, (ii.) sektorsko-podjetniški, (iii.) mrežni in (iv.) javnofinančni).

Imenovanje članov novega nadzornega sveta SDH kot drugi bistven element skladno z ZSDH-1 in smernicami OECD temelji na dobro zasnovanem in preglednem postopku pridobivanja kandidatov, ki ga vodi s strani ministra za finance imenovana strokovna komisija, ki jo sestavljajo strokovnjaki s področij korporativnega upravljanja, upravljanja kadrovskega virov in delovanja nadzornih svetov. S tem se uresničuje neodvisnost, strokovnost in pregledno izvrševanje nalog članov nadzornega sveta. Tako strategijo kot tudi nove člane nadzornega sveta SDH pripravi vlada, potrdi pa državni zbor, kar bo v obeh primerih izvedeno v prvi polovici leta 2015. Na podlagi sprejete strategije pa bo SDH pripravil prvi letni program upravljanja kapitalskih naložb države, ki bo vključeval tudi seznam naložb za prodajo, ki bo določen izmed v strategiji določenih portfeljskih naložb.

Ključne naloge za obdobje 2015-2016:

- Učinkovito delovanje Slovenskega državnega holdinga (SDH) in izpolnjevanje Strategije upravljanja kapitalskih naložb, s posebnim poudarkom na ukrepih izboljšanje donosnosti kapitalskih naložb države.

2.6 Priporočilo 6: PRESTRUKTURIRANJE PODJETIJ

CILJI:

- Sistemsko prestrukturiranje podjetij po enotnih načelih.
- Vzpostavitev učinkovite enote za koordinacijo prestrukturiranja podjetij.
- Evalvacija insolvenčne zakonodaje.
- Zniževanje sodnih zaostankov.

Prestrukturiranje in razdolževanje podjetij

S spremembami Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju so banke in DUTB pridobile dodatne pristojnosti pri izvedbi prestrukturiranja slabih terjatev, npr. spreminjanje načrta prestrukturiranja, predlaganje prisilne poravnave in predlaganje novega posloводства podjetja. Načelo absolutne prednosti omogoča, da banke, ki pristopijo k prestrukturiranju, postanejo edine lastnice prestrukturiranih podjetij. Banke so sprejele načela finančnega prestrukturiranja, ki so neobvezujoča in opredeljujejo pristop pri finančnem prestrukturiranju podjetij z večjim številom upnikov. Temeljno izhodišče je ohraniti gospodarsko dejavnost, če obstaja razumna možnost za preživetje na trgu. Načela bo spoštovala tudi DUTB, ki je bila konec 2013 dokapitalizirana v znesku 200 milijonov evrov, kar ji omogoča izvajati proaktivno, kooperativno in celovito prestrukturiranje gospodarskih družb. DUTB mora upravljati premoženje po načelu dobre gospodarstvenice in načelih mednarodnih standardov korporativnega upravljanja. DUTB vstopi v postopek prestrukturiranja, če oceni, da bo družba po izvedenem postopku finančnega in poslovnega prestrukturiranja sposobna samostojnega poslovanja. V okviru prestrukturiranja lahko: (i) zmanjša glavnico terjatev, (ii) odloži dospelost terjatev, (iii) zniža obrestne mere terjatev, (iv) konvertira terjatve v deleže gospodarskih družb, (v) z novimi denarnimi ali stvarnimi vložki prevzame terjatve in deleže bank v gospodarski družbi ali poveča osnovni kapital gospodarske družbe, (vi) izvede oziroma zahteva poslovno prestrukturiranje in (vii) izboljša kreditno pozicijo oziroma zavarovanje terjatve. Ker je DUTB v popolni državni lasti, mora izvesti prestrukturiranja gospodarskih družb v skladu s pravili EU o državnih pomočeh. Deleže in terjatve gospodarske družbe pridobi lahko le po tržnih cenah in pogojih.

Vlada je ustanovila Medresorsko delovno skupino za prestrukturiranje in razdolževanje podjetij, ki jo sestavljajo visoki predstavniki ministrstev (MF, MGRT in MP) in Banke Slovenije in katere naloge so:

- analiza uporabe razpoložljivih pravnih mehanizmov in najboljših mednarodnih praks pri vseh deležnikih v procesu prestrukturiranja;
- spremljanje postopkov prestrukturiranja in razdolževanja podjetij pri prestrukturiranju;
- priprava krovnega načrta v zvezi s prestrukturiranjem in razdolževanjem podjetij;
- koordinacija deležnikov v okviru postopkov prestrukturiranja in razdolževanja podjetij;
- oblikovanje predlogov sistemskih ukrepov za povečanje učinkovitosti procesov razdolževanja in prestrukturiranja podjetij;
- oblikovanje predlogov ukrepov za obnovitev kreditne aktivnosti bank in zagotavljanje gospodarske rasti.

Skupina o rezultatih svojega dela redno kvartalno poroča Vladi, ki na osnovi predlogov sprejema dodatne ukrepe za pospešitev učinkovitega in celovitega (finančnega, poslovnega in lastniškega) prestrukturiranja gospodarstva.

Strategija Družbe za upravljanje terjatev bank

Strategijo oz. Poslovno finančni načrt je potrdil upravni odbor DUTB skladno z zahtevami Smernic in Uredbe. Strategija bo dobila končno obliko po tem, ko bo DUTB dejansko prevzela celoten paket tveganih postavk od vseh bank, ki so bile deležne ukrepov po ZUKSB. DUTB je namreč prevzemala tvegane postavke po korakih,

najprej konec leta 2013 od NLB in NKBM, v letu 2014 od Abanke, nedavno pa še od Banke Celje. Možen je tudi še prenos premoženja iz bank, ki sta v postopku nadzorovanega prenehanja.

Pri upravljanju premoženja namen DUTB ni dolgoročno lastništvo, zato je del strategije upravljanja tudi strategija odprodaje premoženja. V poslovni strategiji se premoženje deli na terjatve, kapitalske naložbe in nepremičnine. Znotraj teh se po potrebi lahko opravi še nadaljnja delitev glede na naravo sredstev (npr. terjatve do podjetij v stečajju, terjatve, ki so zavarovane s stanovanjskimi nepremičninami, terjatve do finančnih holdingov, terjatve (oziroma naložbe) do gospodarskih družb v prestrukturiranju). Upravni odbor mora sprejeti petletni poslovni načrt, v katerem DUTB opredeli ciljno donosnost kapitala, donosnost sredstev kot celote in donosnost po posameznih segmentih. Del poslovnega načrta je tudi načrt prodaje premoženja DUTB. Upravni odbor mora sprejeti še finančni načrt, katerega dela sta časovno razčlenjeni načrt vseh prejemkov in izdatkov DUTB v poslovnem letu ter načrt uporabe prostih denarnih sredstev. Poslovna strategija in finančni načrt morata biti pripravljena tako, da se vzdržuje primeren kapital in zmožnost plačila obveznosti DUTB (likvidnost).

Vlada je marca 2015 sprejela ukrepe za učinkovitejše delovanje DUTB ter ustrežnejše politike nagrajevanja. Prav tako je v pripravi novela Zakona o ukrepih RS za krepitev stabilnosti bank, ki omogoča učinkovitejše sodelovanje DUTB v postopkih prestrukturiranja dolžnikov in financiranje podjetij s ciljem povečanja ekonomske vrednosti terjatev. Delovni osnutek novele predvideva, da se delovanje DUTB podaljša do leta 2022, vsebuje določbe glede izboljšanje upravljanja in nadzora nad DUTB, gre pa tudi v smeri zagotavljanja večje integritete pri delovanju DUTB in preprečevanja nasprotja interesov. Osnutek novele ohranja zakonsko določbo, da mora DUTB vsako leto odprodati vsaj 10 % ocenjene vrednosti pridobljenih sredstev.

Evalvacija insolvenčne zakonodaje

Za zagotavljanje učinkovitosti reformne zakonodaje (od sprejema zadnje spremembe zakonodaje o insolventnosti (ZFPIPP-F)) deluje specializirana medinsitucionalna implementacijska skupina, ki poleg obravnavanja aktualnih vprašanj, povezanih z izvajanjem in implementacijo zakonskih določb, tekoče z mesečnim posodabljanjem podatkov spremlja učinke izvajanja prenovljene zakonodaje na področju postopkov preventivnega prestrukturiranja in stečajnih postopkov po uzakonitvi novih. Še naprej se bo preučevalo, ali je potreben dodaten nabor ukrepov za izboljšanje implementacijskega okvirja, tako da bo gospodarstvu dan čim širši nabor ukrepov za celostno in učinkovitejšo razdolžitev, kot enega pomembnih elementov prestrukturiranja. V okviru analize implementacije reforme insolvenčne zakonodaje bodo proučene tudi možnosti za boljše poplačilo terjatev zaposlenih v družbah v stečajju.

Ukrepa tako poglobljenega spremljanja gibanja statističnih podatkov o postopkih prestrukturiranja in stečajnih postopkih kot analize konkretnih ukrepov, ki sta bila uporabljena pri posameznih dolžnikih, ki so se uspešno prestrukturirali v postopku prisilne poravnave ali postopku poenostavljene prisilne poravnave, kažeta na to, da dopolnjena ureditev (sodnih) postopkov prestrukturiranja, nedvomno prispeva k izboljšanju možnosti za prestrukturiranje gospodarskih subjektov in ozaveščanju vseh deležnikov v postopkih glede dejanskih učinkov nove ureditve v praksi. V letu 2014 se je povečalo tako število novo začelih postopkov (sodnega) prestrukturiranja kot tudi število uspešno končanih postopkov sodnega prestrukturiranja. Če je bilo v letu 2013 začelih komaj 41 postopkov sodnega prestrukturiranja podjetij, od tega 28 postopkov prisilnih poravn in 13 postopkov poenostavljenih prisilnih poravn, je za leto 2014 značilno 158-odstotno povečanje, in sicer je bilo začelih 9 postopkov preventivnega prestrukturiranja, 36 postopkov prisilnih poravn in 108 postopkov poenostavljenih prisilnih poravn, torej skupno 153 postopkov sodnega prestrukturiranja podjetij. Spodbudni rezultati izhajajo tudi z podatkov o uspešno zaključenih postopkih (sodnih) prestrukturiranj. Z uvedbo širšega nabora možnosti za prestrukturiranje pa se je v letu 2014 s potrditvijo sporazuma končalo 6 postopkov preventivnega prestrukturiranja, 20 postopkov prisilnih poravn in 59 postopkov poenostavljenih prisilnih poravn, skupno 85 postopkov sodnega prestrukturiranja podjetij, kar predstavlja 240-odstotni porast.

K razdolževanju slovenskega gospodarstva je pomembno prispevalo gibanje postopkov poenostavljene prisilne poravnave nad majhnimi in mikro družbami, ki do normativne ureditve postopka poenostavljene prisilne

poravnave dejansko niso imele možnosti opraviti prestrukturiranja v sodnem postopku zaradi nesorazmernih stroškov uvedbe rednega postopka prisilne poravnave. Ureditev prisilne poravnave, še posebej z novimi pravili za sistemsko pomembne družbe (srednje in velike družbe), pa omogoča tudi uporabo širokega nabora ukrepov prestrukturiranja in vse kombinacije teh ukrepov. Prav tako daje upnikom zadosten nabor možnosti, da aktivno vplivajo na potek in izid teh postopkov. Pri nobenem od postopkov, ki so bili končani ali še tečejo, tako ni nastal položaj, ki ga ne bi bilo mogoče ustrezno rešiti z uporabo veljavne ureditve.

S spremembo ureditve v zvezi s predujmi in brezplačno pravno pomočjo se je čas trajanja predhodnih postopkov osebnega stečaja opazno skrajšal (s povprečno 45 dni v 2013 na povprečno 18 dni v 2014). Kljub povečanemu številu stečajnih postopkov, zlasti postopkov osebnih stečajev, se trajanje postopkov ni podaljšalo. To pomeni, da so sodišča učinkovito prilagodila (racionalizirala) svoje poslovanje povečanemu številu tovrstnih zadev. Delno je k temu pripomogla tudi ureditev, po kateri lahko v enostavnejših zadevah odločajo sodniški pomočniki.

Ključne naloge za obdobje 2015-2016:

- Nadaljevanje procesa prestrukturiranja in razdolževanja podjetij.
- Učinkovito delovanje DUTB.

2.7 Priporočilo 7: ZMANJŠANJE POSLOVNIH OVIR

CILJI:

- Izboljšanje poslovnega okolja, institucionalne in administrativne ureditve.
- Povečanje domačih in tujih naložb z jasno povezavo na specializacijo na nacionalnem in regionalnem nivoju.
- Zagotovitev usklajenosti med pametno specializacijo, industrijsko politiko, raziskavami in razvojem kot tudi določitev prioritet.
- Priprava celovitega in preglednega večletnega nabora ukrepov za spodbujanje rasti in razvoja.
- Celovita uvedba Enotne poslovne točke in uveljavitev Enotnega dokumenta.
- Prenova reguliranih poklicev in dejavnosti

Zmanjšanje administrativnih bremen pri plačevanju javnih dajatev

Urejena pravna država, urejena infrastruktura, predvidljivo poslovno in politično okolje, dostop do trgov, usposobljenost delovne sile in zahtevnost administrativnih postopkov so faktorji, ki v prvi fazi omogočajo realizacijo poslovnih ciljev oziroma doseganje dobičkov. Davčna politika je eden izmed pomembnejših kazalcev privlačnosti poslovnega okolja in je lahko le eno izmed orodij za stimuliranje gospodarstva. Spremembe v zadnjih letih pomenijo, da se je nominalna stopnja obdavčitve dohodkov pravnih oseb med leti 2006 in 2013 znižala za 8 odstotnih točk oziroma za več kot 30 %. Efektivna davčna stopnja (merjena kot davek v davčni osnovi) je v letu 2013 po podatkih iz obračuna davka od dohodkov pravnih oseb znašala okoli 12 % in se je glede na leto 2006 znižala za skoraj 6 odstotnih točk.

Slovenija bo v 2015 naslovila zmanjšanje administrativnih bremen pri plačevanju javnih dajatev ter povečanje horizontalne pravičnosti sistema javnih dajatev, s čimer se bo zmanjšal obseg aktivnosti, v zvezi s katerimi obvezne dajatve niso plačane, oziroma se le-te zaznajo prej, s tem pa tudi hitreje naloži plačilo.

Z namenom zmanjšanja administrativnih ovir in poenostavitve davčnih postopkov, je načrtovana sprememba Zakona o davčnem postopku, katere cilj je povečati pravičnost davčnega sistema s preprečevanjem izogibanja plačila dajatev in zavlačevanja pri izterjavah ter spodbuditi davčne zavezanca k prostovoljnemu izpolnjevanju davčnih obveznosti. Slednje zmanjšuje tako stroške administriranja davčnega zavezanca, kot tudi davčnega

organa, kar omogoča učinkovitejšo izrabo časa za izvajanje nadzornih nalog, kot tudi hitrejšo izvedbo procesov odločanja v davčnih zadevah. Na II. stopnji je v tem letu predvidena pospešitev reševanj pritožb, s tem pa je povečana tudi pravna varnost davčnih zavezancev. V ta sklop ukrepov sodijo tudi ukrepi za zmanjšanje obsega aktivnega davčnega dolga. Ti ukrepi zadevajo tako organizacijske spremembe kot tudi zakonodajne spremembe, predvsem na področju poplačila davčnega dolga v insolvenčnih postopkih. Ker je država iz naslova davčnega dolga eden večjih upnikov do podjetij v insolvenčnih postopkih, je treba z okrepljenim delovanjem v teh postopkih povečati možnosti za finančno prestrukturiranje zadolženih podjetij in s tem tudi za poplačilo dolga iz naslova javnih dajatev.

Enotni dokument za boljše zakonodajno in poslovno okolje

Predpogoj za učinkovito spodbujanje investicij, tako domačih kot tujih, je privlačno poslovno okolje, zato bo posebna pozornost namenjena odpravi ovir oz. izboljšanju poslovnega okolja. Odprava ovir je naslovljena z Enotnim dokumentom za boljše zakonodajno in poslovno okolje ter dvig konkurenčnosti, ki po opravljeni prenovi in zadnjem poročilu za obdobje od 1. 5. 2014 do 31. 1. 2015 obsega 233 ukrepov, ki so razdeljeni po področjih in resorjih, odgovornih za njihovo izvedbo. Skupno stanje realizacije⁵ predvidenih 233 ukrepov je naslednje: (i) realiziranih je 111 ukrepov (48 %), (ii) v fazi realizacije je 71 ukrepov (30 %), (iii) 51 ukrepov je še nerealiziranih (22 %). Dokument je prenovljen, postavljena je lista prioritetenih ukrepov za leto 2015. V predmetnem poročevalskem obdobju je dodatno realiziranih 47 ukrepov. V nadaljevanju bo posebna pozornost namenjena najnujnejšim ukrepom (npr. znižanje števila dni za izdajo gradbenega dovoljenja, znižanje stroškov z uvedbo e-poslovanja -brezpapirno poslovanje državne uprave).

Konkretno se načrtuje priprava Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov (uzakonitev gradbenih komisij oz. strokovnih izvedencev, kriterij za dopustna odstopanja, novelacija inšpekcijskega nadzora, regulacija skrajšanega postopka izdaje gradbenega dovoljenja), Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prostorskem načrtovanju (digitalna grafika, nova ureditev razpršene poselitve in gradnje, integracija celostne presoje vplivov na okolje, možnosti preoblikovanja stavbnega zemljišča) in Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor. Sprejem oziroma uveljavitev zakonov je predvidena v začetku leta 2016. Pripravlja se projekt Prostor za investicije, ki bo potencialnim investitorjem ponudil hitrejši dostop do podatkov o potencialnih lokacijah ter jim hkrati ponudil podporo pri iskanju najprimernejših lokacij.

Napredek na Akcijskem programu „Minus 25 %“ je v skladu s predvidevanji in zastavljenim programom (znižanje administrativnih bremen za 25 % do konca leta 2015⁶ (cca 360 mio), načrtovano je tudi nadaljnjo zniževanje bremen za 5 % letno do konca leta 2020. Od leta 2009 do januarja 2015 (prenova enotnega dokumenta) je bilo v akcijski program uvrščenih 384 ukrepov po posameznih področjih in v skladu z zadnjim poročilom o realizaciji Enotnega dokumenta (april 2015) je v okviru Akcijskega programa „Minus 25 %“ skupaj realiziranih 310 ukrepov (81 %) in 44 jih je v fazi realizacije (11 %), skupaj torej 92 %.

Program internacionalizacije

Program internacionalizacije 2015-2020 predvideva aktiven, dinamičen, učinkovit ter sodoben pristop pri spodbujanju podjetij pri mednarodnem poslovanju in prav tako pri privabljanju TNI:

- program predvideva zagotavljanje celostne podpore podjetjem (posebej MSP) pri utiranju mednarodne poslovne poti. Ob tem je pomembna stopnja razvoja podjetja, še posebej stopnja internacionaliziranosti, saj je treba za učinkovito podporo ukrepe prilagajati stopnji internacionalizacije podjetij,
- skozi ozko naravnana posredovana sporočila potencialnim tujim investitorjem v obliki primerjalnih prednosti v specifičnih skupinah, pod-sektorjih ter bolj inovativne elemente gospodarstva,

⁵ Ministrstvo za javno upravo je z namenom večje transparentnosti in učinkovitejšega spremljanja realizacije ukrepov iz Enotnega dokumenta vzpostavilo aplikacijo za poročanje, ki zagotavlja enostavnejšo poročanje resorjev o realizaciji načrtanih ukrepov.

⁶Leta 2010 je bilo ugotovljenih administrativnih bremen v višini 1,5 mlrd €.

- ciljno identificiranje manjkajočih členov v gospodarski verigi domačega podjetniškega sistema. Izvedena privatizacija državnega premoženja s strani tujih investitorjev bo pomenila največji pritek TNI v Slovenijo, vendar se navedeni program ne osredotoča na potek privatizacije, temveč na druge vidike privabljanja TNI. Slovenija si bo še posebej prizadevala za vstop t.i. »greenfield« investicij skozi različne aktivnosti (program identifikacije tujih investitorjev, promocija Slovenije, zagotavljanje informacij in svetovanje v pred-, med- in po-investicijskem obdobju, organizacija B2B srečanj s potencialnimi investitorji, investicijske konference, sejamski nastopi ter drugi promocijski dogodki, analitična orodja in študije za spremljanje TNI, dodeljevanje spodbud).

Za doseganje zadanih ciljev v programu, pa je pomembna konkretizacija aktivnosti/ukrepov namenjenih podjetjem, ter zagotavljanje enovitega pristopa vseh deležnikov. Te aktivnosti bodo podrobneje opredeljene v akcijskem načrtu "Mednarodni izzivi 2015-2016".

Enotna kontaktna točka

Projekt enotne kontaktne točke (EKT) (2010 – 2015) se razvija v smeri uporabnika. EKT predstavlja pomembno poenostavitev poslovnega okolja (odprava nepotrebnih ovir, poenostavitev postopkov) in povečanje preglednosti, ki sočasno vodi v odpravljanje podvajanj tako na ravni fizične, telefonske, kot e-podpore deležnikom v poslovnem okolju. V letu 2015 se bo intenzivno nadaljevalo s projektom eProstor, ki s skupno informacijsko infrastrukturo predvideva vsebinsko in informacijsko prenovo nepremičninskih evidenc, razvoj elektronskega poslovanja na področju graditve in prostorskega načrtovanja, vzpostavitev prostorskega informacijskega sistema (dostop do najpomembnejših prostorskih podatkov in storitev), kar bo tujim in domačim investitorjem omogočalo učinkovito umeščanje investicij v prostor. Prav tako se v letu 2015 vzpostavlja podatkovna baza eOkolje (poleg že delujočega portala eVode), z namenom približanja kakovostnih in natančnih informacij uporabnikom (investitorjem, upravnim enotam in občinam ter ostalim zainteresiranim deležnikom) na enem mestu.

Prav tako se bo v letu 2015 nadaljevalo o z združevanjem spletnih mest e-VEM in Eugo, ki bo zaključeno, ko bo poleg enotne vsebinske in oblikovne strukture, enotna tudi tehnološka platforma obeh spletnih mest. Vzpostavljen bo One stop shop za tuje in domače investitorje. Začelo se bo z intenzivnimi promocijskimi aktivnostmi za spletno mesto Eugo, pa tudi s promocijskimi aktivnostmi usmerjenimi na ključne deležnike razvoja projekta. Vzpostavljen in delujoč je sistem urednikovanja državnih poslovnih portalov, vendar pa ga je potrebno v letu 2015 nadgraditi in vpeljati proces urednikovanja, ki bo veljal za standard kvalitete vzdrževanja in razvoja vsebin državnih spletnih mest. V okviru projekta se bo nadaljevalo delo na centralnih gradnikih za storitve zaupanja e-podpisa, e-avtentikacije, e-vročanje, ki so bili pričeti v 2013. Pri razvoju se bo upoštevala tudi zahteva po čezmejni interoperabilnosti in tudi zahteve, ki jih prinaša nova EU Uredba eIDAS.

Prenova sistema reguliranih poklicev in dejavnosti

Projekt prenove reguliranih poklicev in dejavnosti sodi med ključne strateške projekte vladne projektne pisarne. Število reguliranih poklicev se je zmanjšalo s 323 na 242, zmanjšalo se je število regulacij (deregulacija) v povezavi s pridobivanjem obstoječih dovoljenj. Glede reguliranih poklicev je potrebno poudariti, da obstajajo tudi nekateri poklici, ki niso bili deregulirani, vendar so bili odstranjeni iz nacionalne evidence reguliranih poklicev zaradi različnih vzrokov, in sicer:

- trgovina: izključiti poklica prodajalec in trgovski poslovođa iz evidence reguliranih v skladu z razlago Komisije;
- javne službe: poklici občinski redar, vodja občinskega redarstva in okoljski nadzornik so izključeni;
- obrt: popolnoma dereguliranih 4 obrtnih dejavnosti;
- kultura: popolnoma deregulirani 4 poklici;
- zdravstvena dejavnost: prenovljen seznam poklicev, izključeni poklici, ki jih regulira že druga zakonodaja ; število reguliranih poklicev manjše za 24;
- vzgoja in izobraževanje: seznam reguliranih poklicev zmanjšan za 32.

Trenutno je popisano število samo na reguliranih poklicih, medtem ko še v celoti ni popisanih reguliranih dejavnostih z vidika vstopnih pogojev (predviden zaključek popisov maj 2015). Obenem poteka tudi analiza poenostavitve in nabor ukrepov v okviru preišljene deregulacije. Celovit popis bo podlaga za pripravo nadaljnjih ukrepov s področja reguliranih dejavnosti in poklicev (na področjih turizma, trgovine, pokopališko-pogrebne dejavnosti, gradbeništva, dimnikarske dejavnosti, detektivske dejavnosti, dejavnosti šol vožnje, odvetništva, veterinarstva ter sociale do 31. 12. 2015 in za geodetsko dejavnost in dejavnost nepremičninskega posredovanja do 31. 12. 2016) ob dolgoročnem cilju znižanja števila reguliranih dejavnosti in poklicev na povprečje Evropske unije oziroma minimalno 20 % od popisanih.

Dosledno izvajanje ocene učinkov predpisov na gospodarstvo – MSP test

Slovenija bo v prihodnje še večjo pozornost namenila sprejemanju boljših predpisov. Povečanje kakovosti priprave predpisov se želi doseči z uvedbo doslednega upoštevanja in priprave posledic učinkov predpisov na različna področja. Cilj je tako izboljšanje procesa sprejemanja predpisov, olajšanje presoje in le-to hkrati približati tako pripravljavcem predpisov kakor tudi zainteresirani javnosti. V 2015 bo razvit modul za presojo učinkov na gospodarstvo (tako imenovani MSP test), ki bo v prvi polovici leta 2016 celovito uveden za vse vrste predpisov. Nadzorni organ za presojo učinkov na gospodarstvo bo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Usklajenost strategij

Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije (RISS) iz leta 2010 in Strategija industrijske politike (SIP) iz leta 2013 sta medsebojno usklajeni, njeni cilji (uveljavljanje odličnosti in konkurenčnosti na mednarodni ravni) pa so v celoti vključeni v nastajajočo Strategijo pametne specializacije (S3). Slovenija je v trenutni verziji pametne specializacije opredelila tehnološko in inovativno usmerjenost in štiri prednostna področja, kamor bo osredotočila svoje znanje, kompetence in industrijske potenciale ter izkoristila svoje naravne in prostorske potenciale. S3 bo zasledovala tudi doseganje kvantificiranih ciljev SIP in RISS, kot so dvig produktivnosti, krepitev znanstvene odličnosti, itd. Tako bo vzpostavljen mehanizem spremljanja, ki vključuje odgovorne deležnike, upravljanje izvajanja S3 in kazalnike skupaj s konkretnimi aktivnostmi. Glede na to, da je pametna specializacija odprt in eksperimentalen proces, bo dokument ostal odprt za morebitne naknadne spremembe v primeru, da bo izvajanje S3 pokazalo potrebo po spremembah. Izvajanje S3 se bo tako skrbno in konstantno vrednotilo z namenom pridobiti takojšen in ustrezen odziv.

Strategija razvoja prometa je še vedno v procesu priprave, a že osnutek med drugim naslavlja izzive na področju trajnostne mobilnosti, kar je v skladu s SIP, ki izpostavlja tehnologije za učinkovito rabo energije, obnovljive in alternativne vire, itd. Ukrepi v Strategiji razvoja prometa bodo temeljili na Nacionalnem prometnem modelu in potrebah gospodarstva ter trajnostni mobilnosti prebivalstva. Tudi prenova prostorske strategije se bo z iskanjem sinergij med različnimi javnimi politikami osredotočila na krepitev privlačnosti Slovenije za gospodarski razvoj in večjo kvaliteto življenja kot podporo razvoju Slovenije. Pri tem se bo naslonila na eni strani na zagotavljanje dobre vpetosti in ustvarjanje sinergij v širšem makroregionalnem prostoru, na drugi strani pa na krepitev središč nacionalnega pomena z dovolj veliko kritično maso delovnih mest, gospodarskih dejavnosti in stanovanj, ki lahko v sodelovanju z njihovimi zaledji prispevajo k trajnostnemu razvoju Slovenije. Pomembno je, da s strategijo zajamemo tudi modernizacijo in vzdrževanje cestne in železniške infrastrukture.

Ključne naloge za obdobje 2015-2016:

- Zmanjševanje administrativnih bremen pri davčnih postopkih.
- Izboljšanje poslovnega okolja.
- Uskladitev strateških dokumentov.

2.8 Priporočilo 8: UKREPI ZA BOJ PROTI KORUPCIJI

CILJI:

- Učinkovit boj proti korupciji ter s tem povečanje preglednosti in odgovornosti.
- Vzpostavitev pravnega in institucionalnega okvirja za učinkovitejše izvajanje revizij velikih investicijskih projektov.
- Sprejem zakonskih in institucionalnih ukrepov za večjo učinkovitost preiskovanja in odvzema premoženja nezakonitega izvora.
- Povečanje kazni za korupcijska dejanja in prenos vseh pristojnosti za odločanje o korupcijskih dejanjih na okrožna sodišča.

Slovenija zavezo glede boja proti korupciji uvršča med ključna temeljna izhodišča delovanja za povrnitev zaupanja v državo. Navedenim smernicam in ciljem sledi prenovljeni Program ukrepov Vlade RS za preprečevanje korupcije 2015-2016, ki ga je vlada potrdila na redni seji 8. januarja 2015. Program vsebuje konkretne ukrepe za boj proti korupciji, nosilce izvedbe teh ukrepov, ki so resorno pristojna ministrstva, v sodelovanju s samostojnimi državnimi organi (kot na primer Komisijo za preprečevanje korupcije) ter nevladnimi organizacijami, poleg tega pa so določeni tudi roki za izvedbo ukrepov, pri čemer je glede aktivnosti in izvedbe ukrepov predvidena izdelava vmesnih poročil za vlado, na podlagi katerih bo ocenjena stopnja izvedbe ter izvedene aktivnosti. Med ukrepi, ki so vključeni v prenovljeni program, so med drugim priprava etičnega kodeksa za funkcionarje vlade in ministrstev ter ureditev pravnih podlag za odpoklic posameznika z javne funkcije in prepoved opravljanja javne funkcije, pa tudi učinkovit in pregleden nadzor nad delovanjem zbornic. Načrtovani ukrepi so tudi na področju omejevanja korupcijskih tveganj v javni upravi (dodatna usposabljanja zaposlenih v javni upravi) na področju integritete, vzpostavitev enotnega nacionalnega registra tveganj ter ukrepi na področju javnih naročil. Preprečevanje korupcije in krepitev integritete se bo moralo odraziti tudi v ustrezni posodobitvi sistemizacij, oblikovanju profilov zaposlenih za izpostavljena delovna mesta in postopkih kadrovanja. Po zgledu drugih držav članic EU in priporočilih OECD bo na kritičnih delovnih mestih z višjo oceno tveganja za korupcijo proučena možnost uvedbe sistema obveznega »kroženja« javnih uslužbencev. Vzpostavljena bo večja preglednost inšpekcijskih pregledov in nadzorov s konkretnimi informacijami o vsebinah pregledov (predvsem sistemskih) na spletnih straneh inšpekcijskih služb. Na področju prijave lobističnih stikov bodo zaradi potrebe po zagotovitvi doslednega izvajanja zakonskih določb organizirana in izvedena dodatna usposabljanja zaposlenih v javnem sektorju s področja integritete. Ob Programu 2015-2016 je vlada sprejela tudi sklep, s katerim je družbam v večinski lasti oziroma pod prevladujočim vplivom države priporočila pristop k Slovenskim smernicam korporativne integritete.

Na področju pravosodja so načrtovani naslednji ukrepi:

- **Sprejem in uveljavitev Zakona o preiskovalnih revizijah velikih investicijskih državnih projektov**

V letu 2015 bo sprejeti zakon pozitivno vplival na stabilnost in učinkovitost delovanja finančnega sistema države ali izvrševanja državnega proračuna (kot npr. pri izgradnji bloka 6 v Termoelektrarni Šoštanj, nastanku bančne luknje, ipd.). Poglavitna rešitev predloga je zagotovitev pravne podlage za usklajeno delovanje obstoječih nadzornih in preiskovalnih organov, z zmožnostjo ustanovitve posebne preiskovalne komisije, katere pristojnosti in pooblastila bodo zakonsko predpisana. Rezultati tovrstnih preiskav bodo Vladi Republike Slovenije zagotovili potrebne in verodostojne informacije za odločitve o nadaljnjem izvajanju, financiranju, udeležbi oziroma investiranju ali prevzemanju obveznosti države iz naslova investicije, prav tako pa bodo rezultati uporabni tudi za ugotavljanje odgovornosti pravnih ali fizičnih oseb, ki so v teh projektih sodelovale.

- **Spremembe kazenske in organizacijske zakonodaje**

V letu 2015 bo pripravljena novela Kazenskega zakonika, ki med poglavitnimi rešitvami vsebuje tudi dvig kazenskih sankcij tako za temeljno kot tudi privilegirane oblike korupcijskih kaznivih dejanj v poglavju kaznivih dejanj zoper gospodarstvo in zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva. Ob tem se bo stvarna pristojnost za sojenje v teh, zelo kompleksnih in vsebinsko družbeno zelo škodljivih kaznivih dejanj, prenesla na okrožna sodišča. Odločnejši in učinkovitejši odziv države bo na tem področju zagotovljen tudi s pripravo ukrepov za bolj učinkovito hrambo in upravljanje z zaseženim premoženjem po Zakonu o kazenskem postopku in Zakonu o odvzemu premoženja nezakonitega izvora.

V letu 2015 bo na podlagi letos sprejete novele Zakona o državnem tožilstvu v okviru Specializiranega državnega tožilstva vzpostavljen "Civilni finančni oddelek", katerega osnovna naloga bo vlaganje tožb za odvzem nezakonito pridobljenega premoženja. Uveljavitve zakona bo omogočala tudi lažje razporejanje strokovnjakov s področja civilnega prava v ta oddelek.

V letu 2015 bo pripravljen in v letu 2016 uveljavljen nov zakon, ki bo vzpostavil t.i. AMO (Assets Management Office) z namenom povečanja usklajenosti in učinkovitosti delovanja različnih državnih organov, vključno s tožilstvi in sodišči, pri upravljanju predmetov in premoženja, ki so bodisi zaseženi v preiskavah ali odvzeti po sodnem postopku.

- **Krepitev učinkovitosti delovanja neodvisnih regulatornih organov na področju finančnega sistema in varstva konkurence**

V letu 2015 bo pripravljen in predvidoma v letu 2016 uveljavljen Zakon o regulatornih prestopkih, ki bo ustrezneje kot doslej urejal kaznovalne postopke neodvisnih državnih organov (kot npr. Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Agencija za zavarovalni nadzor, Agencija za varstvo konkurence). Temeljni cilj je vzpostavitev sistema, ki bo tako z vidika kaznovanja kot z vidika sodnega varstva omogočil hitrejšo, preglednejšo in učinkovitejšo obravnavo tovrstnih kršitev; vključno z instituti, kot so določitev specializirane sodne pristojnosti za sodno varstvo s kratkimi roki odločanja, možnost sklepanja poravnav oziroma priznanj krivde, ipd...

Ključne naloge za obdobje 2015-2016:

- Krepitev pravnega in institucionalnega okvirja za preprečevanje in sankcioniranje korupcije.
- Dosledno izvajanje ukrepov iz Programa ukrepov vlade RS za preprečevanje korupcije 2015-2016.

3 NAPREDEK PRI DOSEGANJU GLAVNIH CILJEV STRATEGIJE EVROPA 2020

3.1 Cilj v zvezi z zaposlovanjem do leta 2020

Podatki o stopnji zaposlenosti v starostni skupini 20-64 let za zadnja leta (zadnji podatek za 2013) sicer kažejo oddaljevanje od nacionalnega cilja na področju zaposlovanja (75% stopnja zaposlenosti v starostni skupini 20-64 let do leta 2020), vendar se je z okrevanjem gospodarske aktivnosti v letu 2014 prvič po začetku krize zaposlenost povečala⁷. Po napovedi UMAR-ja naj bi se zaposlenost v obdobju povečevala za 0,8 % v 2015 in 0,6 % v 2016.

V obdobju 2015-2016 so načrtovani naslednji ukrepi:

- **Iz faksa takoj praksa (Jamstvo za mlade)**

Program omogoča, da se mlada brezposelna oseba s terciarno stopnjo izobrazbe, stara do vključno 29 let, ki je hkrati iskalec/-ka prve zaposlitve, izpopolnjuje na konkretnem delovnem mestu za najmanj eno leto. Delodajalec prejme spodbudo v višini 6.000 evrov za prvo zaposlitev mladih brezposelnih z izpopolnjevanjem za konkretno delo. Za program je namenjenih 5 mio evrov v letu 2015, predvidenih je 820 zaposlitev.

V okviru nove finančne perspektive se bo izvajal program Pripravnništva - spodbujanje prve zaposlitve mladih v okviru plačanega pripravništva kot zaveza v Jamstvu za mlade ter sklepu Vlade o pripravi programa zaposlovanja oz. opravljanja pripravništva iskalcev prve zaposlitve ob uporabi sredstev OP 2014 – 2020.

- **Delovni preizkus za mlade 2015**

Delovni preizkus je namenjen preizkusu na konkretnem delovnem mestu, ki brezposelnim osebam omogoča preizkus znanj, spretnosti in navad, na osnovi katerih bo mogoče dopolniti zaposlitveni načrt, vključitev v dodatno izobraževanje ali zaposlitev. Delodajalci lahko z delovnim preizkusom bodočega sodelavca oziroma sodelavko pred sklenitvijo delovnega razmerja preizkusijo in spoznajo. Ukrepi so namenjeni vsem brezposelnim mladim, starim do 29 let. Na voljo je 1,0 mio EUR sredstev integralnega proračuna. Predvidena je vključitev 1.250 brezposelnih mladih.

- **Usposabljanje na delovnem mestu 2015**

Namen aktivnosti je izboljšanje zaposlitvenih možnosti vključenih brezposelnih oseb in povečanje njihove konkurenčnosti na trgu dela ter pridobitev in krepitev sposobnosti, znanj, veščin in spretnosti. Za leto 2015 je na voljo 8,0 mio EUR (iz stare finančne perspektive). Predvidena je vključitev 4.250 brezposelnih oseb.

- **Javna dela 2015**

Zavod RS za zaposlovanje je objavil Javno povabilo za izbor programov javnih del za leto 2015. Za programe javnih del v letu 2015 je na voljo skupaj 33,66 mio EUR, od tega 1,3 mio EUR za razvojne programe socialnega podjetništva. Ciljna skupina brezposelnih za vključitev v javna dela so dolgotrajno brezposelne osebe. V programe se bo v 2015 predvidoma vključilo 6.000 dolgotrajno brezposelnih oseb.

- **Podeljene koncesije - storitve vseživljenjske karijerne orientacije**

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je preko javnega razpisa podelilo 13 koncesij za opravljanje storitev za trg dela, določenih z Zakonom o urejanju trga dela. Koncesionarji opravljajo storitve za trg dela, in sicer storitve vseživljenjske karijerne orientacije - izvajajo različne tipe delavnic, katerih namen je pridobivanje veščin za spoznavanje posameznikovih interesov in kompetenc, možnosti v okolju, učenje odločanja in uresničevanja zaposlitvenih in kariernih ciljev. Koncesije so bile podeljene za obdobje od marca 2012 do konca 2014 in podaljšane do konca leta 2015.

- **Osredotočene dejavnosti Zavoda RS za zaposlovanje v letu 2015**

⁷ Stopnja delovne aktivnosti je bila decembra 2014 za 1,6% višja kot decembra 2013 (UMAR).

Prednostne naloge Zavoda za zaposlovanje bodo: sodelovanje z delodajalci in njihovimi združenji ter drugimi partnerji na trgu dela, usmerjenost k strankam in prepoznavanje njihovih potreb, aktivno oblikovanje programov usposabljanj in vzpostavljanje partnerskih odnosov z izvajalci usposabljanj, razvoj novih oblik vseživljenjske karijerne orientacije za dolgotrajno brezposelne, starejše in tiste z nizko izobrazbo, itd.

- **Postopno uvajanje modelov vajeništva**

V letu 2015 in 2016 se bodo vzpostavili in izvajali pilotni modeli vajeništva. Tako bo doseženo tesnejše povezovanje in odpravljanje neskladij med gospodarstvom in izobraževanjem. Z uvajanjem bo postopoma prišlo do večje motiviranosti za vpis dijakov v poklicno izobraževanje in tudi manj opuščanja izobraževanja.

- **Investicije na področju človeških virov**

V letu 2015 in 2016 bodo izvedeni ukrepi za večjo dostopnost do vseživljenjskega učenja, dvig ključnih kompetenc mladih in odraslih. Izvedeni bodo ukrepi za promocijo srednjega poklicnega izobraževanja, uvedene prožne oblike učenja na vseh ravneh izobraževanja in spodbujanje usposabljanja v deficitarnih poklicih. Za večjo kreativnost in podjetnost mladih bodo spodbujeni projekti, ki mlade povezujejo z okoljem, gospodarstvom in tudi kulturo ter tradicionalnimi umetnostnimi obrtni.

- **Spodbujanje zaposlovanja na področju razvoja podeželja v 2015.** Posebna pozornost bo namenjena zaposlovanju mladih kmetov. Za novo zaposlitev na svoji kmetiji in z ustreznim poslovnim načrtom bodo prejemniki upravičeni do denarne spodbude v višini 45.000 evrov.

3.2 Cilj na področju raziskav in razvoja 2020

Slovenija se približuje cilju 3 % BDP vlaganj v to področje, v 2013 je dosežena višina 2,59 % BDP. Ključni izzivi so učinkovitost in struktura teh vlaganj ter prenos raziskovalnih dosežkov v izkoriščanje v gospodarstvo.

V naslednjih letih je potrebno ustrezno posodobiti sodelovanje med trikotnikom znanja, financiranjem javne (in zasebne) raziskovalne infrastrukture in potrebami gospodarstva (tudi v skladu s pametno specializacijo).

V letu 2015 – 2016 bo pozornost namenjena povezovanju ter iskanju sinergij med strukturnimi in investicijskimi skladi ter Obzorjem 2020. Poudarek bo na projektih, ki bodo izkazovali potencial v mednarodnem okviru, neposredno podpirali razvojne potenciale gospodarstva, pokrivali področja, ki imajo dolgoročni potencial za prodor na tuje trge ter za uspešnejšo in celovitejšo vključitev v globalne vrednosti.

Poudarek bo namenjen podpori različnim oblikam prenosa znanja med akademsko sfero in gospodarstvom ter krepitvi raziskovalnega potenciala institucij znanja in razvojno naravnanih gospodarskih subjektov. To je tudi vodilo pri pripravi novega Zakona o raziskovalni in inovacijski dejavnosti, ki bo omogočil tudi odprt dostop do javnih raziskovalnih podatkov in javne raziskovalne infrastrukture. Tako bomo povezali različne vire oz. inštrumente financiranja raziskovalne dejavnosti.

Nadaljevalo se bo s podporo FAIR, kjer gre za prenos slovenskega visoko tehnološkega znanja prek izdelkov slovenskih podjetij v veliko mednarodno infrastrukturo FAIR. Podpora bo namenjena projektom mladih raziskovalcev, ki bodo s svojim znanjem pomembno vplivali na RRI aktivnosti podjetij ali na ustvarjanje novega znanja in njegovo uporabo v okviru raziskovalnih projektov. Načrtovano je nadaljnje sodelovanje pri izgradnji Evropskega raziskovalnega prostora, na področjih, ki bodo skladna s prioritetskimi področji Strategije pametne specializacije. Na ta način bomo slovenski raziskovalni potencial najučinkoviteje povezali v EU kontekst.

Ukrepi bodo usmerjeni tudi na področje informacijske tehnologije, ki lahko Sloveniji zagotovijo globalno konkurenčno prednost (razvoj in spodbujanje podjetij s tega področja).

3.3 Cilj na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov

Podnebno-energetski zakonodajni paket EU, sprejet konec leta 2008, je opredelil pravno obvezujoče cilje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov (TGP) do leta 2020.⁸ Sektorji, ki niso vključeni v shemo trgovanja s pravicami do emisije toplogrednih plinov, so promet, kmetijstvo, raba energentov v storitvenih dejavnostih in gospodinjstvih ter ravnanje z odpadki.

Slovenija ima v skladu z Odločbo o delitvi naporov (Odločba 406/2009/ES) določen nacionalni cilj, da se do leta 2020 emisije toplogrednih plinov v teh sektorjih ne bodo povečale za več kot 4 % glede na leto 2005. Hkrati ima Slovenija določene letne cilje, katerih doseganje se preverja na podlagi preverjenih evidenc emisij z dvoletnim zamikom (2015 za leto 2013). Emisije TGP so po prvih evidencah emisij TGP za leto 2013 pod ciljno ravniyo, ki jih je opredelila Odločba 405/2009/ES, za okvirno 12 %.

Izvedbeni načrt ukrepov, s katerimi bo Slovenija dosegla cilje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi predstavlja Operativni program zmanjšanja emisij TGP do leta 2020 s pogledom do leta 2030 (OP TGP 2020), ki ga je Vlada potrdila decembra 2014. V letu 2015 in 2016 se bo tako izvajalo ukrepe, predvidene v tem programu.

Ukrepi, določeni v OPTGP 2020, predstavljajo ključni del programa za spreminjanje Slovenije v z viri gospodarno, zeleno in konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo. Investicijski ukrepi, bodo povečali domače povpraševanje po zelenih rešitvah in predstavljajo veliko priložnost za gospodarstvo. Da bi hkrati spodbudili nova, stabilna, mednarodno konkurenčna zelena delovna mesta z visoko dodano vrednostjo, je posebna pozornost namenjena spodbudam, usmerjenim v zgodnejše faze razvoja rešitev »za zeleno gospodarsko rast«: to so spodbude za raziskave in tehnološki razvoj, za eko inovacije ter podpore za vstop na trg. Ti ukrepi so sicer dolgoročni, vendar bodo znatni učinki doseženi že do leta 2020. Ukrepi, ki so določeni v OPTGP 2020, omogočajo prehod na nizkoogljično gospodarstvo, ki v celoti ločuje gospodarsko rast od emisij toplogrednih plinov: izboljšuje učinkovitost rabe virov, znižuje toplogredne pline, z učinkovitostjo in inovacijami izboljšuje konkurenčnost ter spodbuja rast in zaposlenost. Za slovensko gospodarstvo je značilen izrazit razklop med rastjo BDP in emisijami toplogrednih plinov, ne pa tudi razklop med rastjo in skupno rabo materialnih virov, kar bo za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in dolgoročno konkurenčnost ključno.

Zasledovanje cilja glede zmanjševanja emisije TGP v primerjavi z ravniyo v letu 1990 v okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020 neposredno obravnavajo podprte aktivnosti naložb za izboljšanje skladiščenja živinskih gnojil ter obnovo in izgradnjo hlevov z novimi, učinkovitimi tehnologijami za zmanjšanje TGP emisij.

3.4 Cilj na področju obnovljivih virov energije

Cilj povečanje deleža obnovljivih virov energije (OVE) v končni porabi energije na 25 % do leta 2020, uradni podatki za leto 2013 (podatki za 2014 še niso na voljo) kažejo izpolnjevanje vmesnega letnega cilja za leto 2013. Delež skupne rabe končne energije iz OVE je znašal 21,5 %, kar je 2 odstotni točki od planiranega.

Uspešno se izpolnjujejo tudi sektorski cilji: delež rabe bruto končne energije iz OVE za električno energijo je znašal 32,8 % (97% doseganje vmesnega cilja), delež rabe bruto končne energije iz OVE za ogrevanje in hlajenje je znašal 31,7% (125 % doseganje cilja) in delež rabe bruto končne energije iz OVE v prometu 3,4 % (97 % doseganje vmesnega cilja).

V okviru podpore sheme spodbujanja proizvodnje električne energije iz OVE so bile presežene ciljne vrednosti za sončne elektrarne, medtem ko so premalo izkoriščeni še potenciali biomase, vodne energije, vetrne energije, plina iz čistilnih naprav in geotermalne energije. Do konca leta 2014 je bilo izdanih skupaj že 1694 MW nazivne moči deklaracij za proizvodne naprave na OVE in SPTE, od tega za nove naprave v letu 2014 za 21,4 MW (7,2 MW za OVE in 14,2 MW za SPTE).

⁸ Nacionalni cilji se nanašajo emisije iz sektorjev, ki niso vključeni v evropsko shemo trgovanja z emisijami TGP v skladu z Direktivo 2009/29/ES (EU ETS), ki na ravni EU določa obveznosti zniževanja emisij TGP za večje zavezanke v industriji in energetiki).

S sprejetjem novega energetskega zakona EZ-1 se bodo novi vstopi v shemo določali na podlagi avkcij, Vlada pa bo imela pristojnost določanja obsega in tehnologij. Izvajanje nove sheme bo določeno v okviru posodobljenega AN OVE, za katerega se pripravlja okoljsko poročilo; dokumenta bosta v drugi polovici 2015 posredovana v javno obravnavo. V pripravi so tudi normativne podlage za uvajanje mehanizma za spodbujanje samooskrbe gospodinjstev z električno energijo iz OVE (t.i. net-metering).

Sprejeti in še nerealizirani so 3 DPN za gradnjo elektrarn za obnovljive vire energije (Črpalna HE na Kozjaku, HE Brežice na spodnji Savi in HE Mokrice na spodnji Savi). V pripravi so 4 DPN za elektrarne za obnovljive vire energije (park vetrnih elektrarn Senožeška Brda, HE Renke, Suhadol in Trbovlje na srednji Savi, HE na ljubljanskem in litijem delu srednje Save ter HE Hrastje Mota na Muri).

3.5 Nacionalni cilj povečanja energetske učinkovitosti

Skladno z Direktivo 2006/32/ES o učinkovitosti rabe končne energije in o energetskih storitvah je postavljen cilj doseganje 9-odstotnega prihranka končne energije do leta 2016. Strateški operativni dokument je Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008 – 2016 (AN URE 2), ki vsebuje strategijo za izvedbo načrtovanih instrumentov, ki obsegajo ukrepe za učinkovito rabo energije, energetske storitve in razvoj energetske učinkovitih tehnologij in izdelkov. Ciljni prihranek končne energije do leta 2016 znaša 4261 GWh. Za leto 2014 vmesni cilj še ni znan. V obdobju do 2012 je bil dosežen prihranek končne energije v višini 2.727 GWh, kar je 15 % več od ciljnega prihranka za leto 2012. Dosežen prihranek je v 2012 znašal 5,8 %.

Slovenija kot prioritetni projekt spodbuja investicije v energetske učinkovitost javnih stavb, ki bodo v največji meri upoštevale kriterije trajnostne gradnje. Energetska prenova stavb je ukrep, ki ima več koristi, saj se z učinkovitejšo rabo energije varčuje pri porabi energije in s tem zniža stroške. Hkrati bodo z izvajanjem obnov stavb ustvarjena nova delovna mesta (delovno intenzivne investicije, pri katerih se uporabljajo proizvodi v pretežni meri domače proizvodnje, zato je ustvarjena dodana vrednost na enoto investicije med največjimi. Tudi z vidika javnih financ ima energetska sanacija stavb pozitivne učinke, saj imajo vložena javna sredstva multipilativen učinek.

V letu 2015 je bil prenovljen ključni mehanizem za doseganje ciljev do leta 2020, to je obveznost dobaviteljev energije za doseganje prihrankov energije. Ta obveznost je v Sloveniji že od leta 2010, od 2015 pa bodo morali dobavitelji dosegati prihranke pač pa na lasten račun in ne več s sredstvi iz prispevka za učinkovito rabo energije, vendar se njihova obveznost zato precej zmanjša, do leta 2020 pa postopoma narašča. Ker je treba v skladu z zahtevami Direktive 2012/27/EU obvezno vsako leto dosegati 1,5 % prihrankov energije, bo drugi del obveznosti izpolnjen s spodbujanjem ukrepov za učinkovito rabo energije prek Eko sklada, predvsem v gospodinjstvih, za kar se je s prispevkom za učinkovito rabo energije zagotovilo za okrog 25 % več sredstev, kot se jih je zbralo do sedaj.

V pripravi je Energetski koncept Slovenije, strateški dokument, ki bo določil dolgoročne usmeritve energetske politike. Kot strokovne podlage za pripravo dokumenta bodo izdelane dolgoročne energetske bilance do leta 2055. Do konca 2015 bo pripravljen osnutek za razpravo v Državnemu zboru v 2016.

3.6 Nacionalni cilj za terciarno izobraževanje

Slovenija je v letu 2013 dosegla EU cilj, da je vsaj 40 % oseb v starosti med 30. in 40. letom s končano terciarno izobrazbo. Glavni izzivi, ki ostajajo, so predvsem: zmanjšati število študentov, ki študija ne dokončajo, oziroma povečati stopnjo dokončanja študija ter povečati povezanost visokega šolstva z gospodarstvom.

V prihodnje bodo izvedeni ukrepi, s katerimi se bo prizadevalo razvijati kakovosten, pravičen (vsakemu, ki izpolnjuje vpisne pogoje se enkrat zagotovi brezplačno dostopen študij) in učinkovit visokošolski sistem ter povečati internacionalizacijo visokošolskega izobraževanja. Posebna pozornost bo namenjena zagotavljanju inovativnih odprtih učnih okolij za izvajanje različnih prožnejših visokošolskih organizacij in oblik študija ter spodbudam za oblikovanje interdisciplinarnih študijskih programov. Za Sistemsko se bo uredilo financiranje visokega šolstva, avtonomija visokošolskih institucij in institucionalno akreditiranje. Tako se lahko vzpostavi stabilnost in tudi odgovornost za doseganje ciljev. V letih 2015 in 2016 bodo izvedeni naslednji ukrepi:

- **Nadgradnja eVŠ**

Vzpostavitev sistema za spremljanje zaposljivosti visokošolskih diplomantov v eVŠ. Evidenčni in analitski informacijski sistem visokega šolstva zajema evidenco visokošolskih zavodov, študijskih programov, študentov, diplomantov in prijavo za vpis. Preko spletnih servisov podatke o statusu študenta za potrebe uveljavljanja socialnih in drugih pravic, povezanih s statusom študenta, pridobivajo že skoraj vse javne institucije. Sistem bo nadgrajen z novim zajemanjem podatkov in analitičnim orodjem za spremljanje zaposljivosti diplomantov. S tem se bodo zagotovile podlage za boljše spremljanje dogajanja na trgu dela in možnost ugotavljanja dolgoročnih potreb.

- **Karierni centri in svetovanje**

Poudarjeno bo izvajanje uporabnikom prilagojenih pristopov kariernega svetovanja in uvajanju novih oblik svetovanja, ki bodo omogočale učinkovito načrtovanje karierne poti študentov od vpisa do zaposlitve, bolj celovito informiranost delodajalcev o programski ponudbi visokošolskih zavodov ter o doseženih kompetencah študentov in diplomantov za njihovo lažje vključevanje na trg dela.

- **Sodelovanje visokega šolstva z družbenim in gospodarskim okoljem na mikro ravni**

S sofinanciranjem bo spodbujeno vključevanje študentov v projekte, ki se bodo izvajali v neposrednem partnerstvu visokošolskih zavodov z gospodarstvom in spodbujali: prenos znanja, uporabo inovativnega, problemskega in skupinskega pristopa k reševanju praktičnih problemov podjetij in lokalnih skupnosti oz. družbenega okolja ter razvoj praktičnih kompetenc, pridobitev splošnega znanja in izkušenj študentov. Projekti bodo še posebej spodbujali ustvarjalnost, inovativnost in podjetnost, torej kompetence, ki bodo poleg pridobljenega znanja ključne za lažji in uspešnejši vstop na trg dela.

- Spodbujanje prožnejših oblik študija, vzpostavitev odprtih učnih okolij za učinkovito vključevanje pri pridobivanju učnih virov in pri sodelovanju v mednarodni strokovni skupnosti preko vlaganj v izmenjavo študentov ter preko skupnih pedagoških in raziskovalnih programov.

- Povečanje kakovosti visokega šolstva bo doseženo tudi z oblikovanjem modela kakovosti, samoevalvacije in zunanje evalvacije, spodbujanjem profesionalnega razvoja visokošolskih delavcev, povezovanjem z raziskovanjem ter večjo internacionalizacijo visokega šolstva.

3.7 Cilji na področju predčasnega opuščanja izobraževanja

Cilj na področju predčasnega opuščanja izobraževanja je bil presežen, kljub temu bo za zagotavljanje nizkega deleža oblikovan model kakovosti, evalvacije in samo evalvacije tudi na področju do-univerzitetnega izobraževalnega sistema.

Sprememba Zakona o organizaciji, financiranju vzgoje in izobraževanja v 2015 bo zagotovila pogoje, da bodo lahko šole in zavodi pomagali ustvarjati vključujoče okolje za otroke s posebnimi potrebami (20. člen Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami) v večinskih šolah, ter da bi zagotovili varno šolsko okolje.

3.8 Nacionalni cilji na področju socialnega vključevanja in zmanjševanja revščine

Slovenija se ne približuje nacionalnemu cilju Slovenija 2020, saj število revnih in socialno izključenih od leta 2009 dalje vztrajno narašča (2008: 361.000 ljudi ali 18,5 % celotne populacije, v 2013: 410.000 ljudi ali 20,4 % populacije). Ugotovitve analize Inštituta za socialno varstvo iz leta 2014 z naslovom Socialni položaj v Sloveniji 2013 -2014 kažejo slabšanje situacije po vrsti kazalnikov življenjske ravni že od leta 2009, opazno pa je poslabšanje v letu 2013. Še posebej se je poslabšal socialni položaj enostarševskih družin, otrok, dolgotrajno brezposelnih in mladih brezposelnih, starejših, še posebej žensk, posameznikov in družin iz nižjega srednjega sloja in najemnikov. Kljub temu je Slovenija v okviru OECD država z najnižjo stopnjo dohodkovne neenakosti, merjeno z Gini količnikom in tako ena od držav z največjo socialno vključenostjo prebivalstva v svetovnem merilu.

Po opravljeni analizi učinkov reforme 2012 je bila socialna zakonodaja spremenjena v smeri večje dostopnosti socialnih prejemkov in boljše ciljnosti. Spremembe in dopolnitve so začele veljati z letom 2014. Prvi podatki kažejo, da se je od uveljavitve število upravičencev do denarne pomoči povečalo (1.9.2014: 73.151 upravičencev, 1.3.2015: 81.312 upravičencev). V kolikor bi se število prejemnikov še naprej povečevalo (glede na veljavno ureditev) bo to vplivalo na strukturo izdatkov, kar je potrebno upoštevati pri načrtovanju vseh nadaljnjih ukrepov na tem področju.

Okrepljeno bo izvajanje ukrepov na področjih aktivacije prejemnikov socialnih transferjev, razvoja integriranih skupnostnih storitev dolgotrajne oskrbe in procesov deinstitucionalizacije s črpanjem evropskih sredstev.

V naslednjem obdobju je predvidena reorganizacija centrov za socialno delo, katere namen je okrepiti neposredno delo z uporabniki oziroma prejemniki s poudarkom na aktivnem odpravljanju razlogov za potrebe po socialnih transferjih, predvsem preko celostne obravnave ter aktivnih in preventivnih ukrepov socialne aktivacije. Namen ukrepov je zagotoviti večjo povezanost centrov za socialno delo z vsemi relevantnimi akterji, še posebej Zavodom RS za zaposlovanje, lokalnimi skupnostmi in delodajalci.

Prva faza reorganizacije centrov za socialno delo predvideva uvedbo informativnega izračuna za potencialne prejemnike transferjev in subvencij. S tem bodo zmanjšane administrativne obremenitve centrov in omogočen enostavnejši vpogled v obseg pravic, ki jih lahko dobi posameznik ali družina, in odpravljene nekatere pomanjkljivosti z vidika dostopnosti pravic. Sistem informativnih izračunov je predviden do konca 2016.

Med ukrepi bo zajeta tudi uskladitev osnove minimalnega dohodka na 288,81 evrov, ki je predvidena v socialnem sporazumu in vpliva na povišanje izdatkov za denarne socialne pomoči in varstvenih dodatkov.

Socialno podjetništvo

Aktivnosti s področja spodbujanja socialnega podjetništva bodo usmerjene v:

- podporo ustanovitvi, razvoju, rasti socialnih podjetij in razvoju njihovega podpornega okolja;
- pospeševanje inovativnih partnerstev na področju socialnega podjetništva;
- angažiranje podjetij na področju družbene odgovornosti;
- vključevanje zadrug in razvoj zadružnega modela povsod, kjer bomo lahko zagotovili vire financiranja;
- razvoj ekonomske demokracije, ki sovpada z modelom razvoja podjetnosti in iniciativ v javni upravi (v skladu z modelom prenove javnega sektorja).

Lokalni pristop k povečevanju socialnega vključevanja

Izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, je pomemben instrument za zagotavljanje socialne vključenosti in zmanjšanja tveganja revščine za določene skupine prebivalstva, ki živijo v različnih lokalnih okoljih, tako na podeželju, kot tudi v manjših mestih in urbanih območjih. Namenjen je naslavljanju razvojnih izzivov, kot so

visoka brezposelnost, pomanjkanje delovnih mest, pomanjkljiva opremljenost z osnovnimi storitvami. S tem instrumentom naslavljamo tudi območja, ki se soočajo s tveganjem socialne izključenosti ter načrtujemo izvajanje aktivnosti, ki bodo prispevale k večji socialni vključenosti. Posebno pozornost pa se namenja tudi varstvu okolja in ohranjanju narave.

4. PROCES PRIPRAVE NACIONALNEGA REFORMNEGA PROGRAMA

Nacionalni reformni program zasleduje tri glavne cilje: spodbujanje naložb, nadaljevanje strukturnih reform ter zasledovanje fiskalne konsolidacije, kot so opredeljeni tudi v Letnem pregledu rasti iz novembra 2014. Ukrepi v nadaljevanju so razvrščeni glede na prispevek k uresničevanju specifičnih priporočil Sveta EU in doseganje ciljev EU 2020. Tako usmeritve, kot ukrepi v največji možni meri upoštevajo tudi naloge in zaveze iz veljavnih nacionalnih dokumentov.

Nacionalni reformni program je bil usklajevan na medministrski ravni na rednih sejah vlade. Pred začetkom priprave so bili vključeni socialni partnerji, ki so s svojimi ustnimi in pisnimi pripombami prispevali k samemu procesu priprave. Osnutek je bil nato obravnavan na dveh sejah Ekonomsko-socialnega sveta ter na naslednjih odborih Državnega zbora: Odboru za finance in monetarno politiko, Odboru za gospodarstvo, Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide, Odboru za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odboru za zadeve evropske unije.

Razprave na Ekonomsko-socialnem svetu in odborih Državnega zbora so smiselno upoštevane v končni verziji Nacionalnega reformnega programa, ki je bil dokončno potrjen na seji Vlade RS 29.4.2015.

PRILOGA 1

(dodatek k poglavju 1.1)

Nabor velikih investicijskih projektov Slovenije v sklopu »Junckerjevega načrta«

V širšem kontekstu krepitve gospodarske rasti in ustvarjanja delovnih mest je predsednik Evropske komisije Juncker napovedal mobilizacijo dodatnih privatnih in javnih sredstev za financiranje investicijskih projektov evropskega pomena v državah članicah EU. Okvirni znesek investicijske iniciative, ki je dobila delovni naziv »Junckerjev načrt«, je znašal 300 milijard evrov.

Ustanovljena je bila posebna projektna skupina pod skupnim vodstvom Evropske komisije in Evropske investicijske banke, ki naj bi na ravni posameznih držav članic identificirala projekte. Na osnovi mandata projektne delovne skupine na ravni EU je Ministrstvo za finance pozvala vsa resorna ministrstva, ki pokrivajo opredeljena področja znanje, inovacije in digitalno gospodarstvo, energetska unija, transport, socialna infrastruktura ter viri in okolje), da posredujejo nabor projektov, ki odgovarjajo postavljenim kriterijem in področjem.

Kriteriji, ki so bili postavljeni s strani projektne skupine na ravni EU so, da so projekti:

1. evropskega pomena in v največji možni meri spodbujajo rast in zaposlovanje;
2. so potencialno pripravljene za takojšnjo izvedbo in
3. so ekonomsko upravičeni, vendar se kljub temu trenutno ne morejo realizirati zaradi finančnih, administrativnih ali kakšnih drugih vzrokov.

Identificiranih je bilo 22 projektov v skupni ocenjeni investicijski vrednosti cca. 9,2 milijard evrov, in sicer so v obdobju 2015 - 2017 predvidena vlaganja v višini 2,3 milijard evrov. Okvirni nabor projektov je bil poslan projektni skupini EU z opombo, da ne vključuje projektov na regionalni ravni, da je seznam izključno okvirni in informativna narave ter da lahko v nadaljnjem procesu predlagamo tudi katere druge projekte.

Tabela 1: Okvirni nabor projektov v Sloveniji (poslan EK 5.12.2014)

Sektor	Projekt	Ocenjena investicijska vrednost	Vlaganja 2015-2017 (v mio. EUR)
Podjetništvo	Financiranje razvojnih projektov malih in srednjih podjetij	400	400
Podjetništvo	Spodbujanje kulturnih in kreativnih sektorjev	22	7
Okolje	Energetska sanacija stavb	1.300	300
Okolje	Protipoplavna zaščita	1.030	150
Energija	400/110 kV daljnovid Cirkovce-Pince z novo razdelilno postajo Cirkovce	115	80
Energija	Evakuacijski plinovod proti Madžarski in Italiji v okviru izgradnje terminala za utekočinjeni naravni plin LNG Krk	600	35
Energija	Hidroelektrarne na srednji Savi	400	15
Transport	Železniška povezava Severni Jadran – Alpe (vključno z 2. tirom)	1.524	433
Transport	Širitve in modernizacija Luke Koper	187	93
Transport	TEN-T koridorji: avtoceste Draženci - Gruškovje; Jagodje-Lucija in Hrušica - Avstrija; druga cev predora Karavanke	594	230

Transport	Tretja razvojna os – hitra cesta sever-jug	1.661	75
Transport	Intermodalni logistični center Ljubljana	208	70
Zdravje	4 projekti: nujna medicinska pomoč; E-Zdravje; modernizacija zdravstvenih ustanov (izgradnja bolnic in rehabilitacijskega centra)	206	138
Raziskave in inovacije	Teaming for excellence	250	100
Raziskave in inovacije	ESFRI* infrastrukturni projekti na podlagi nacionalnega raziskovalnega programa	290	50
Raziskave in inovacije	Centri znanja (odličnosti)	100	30
Raziskave in inovacije	Raziskovalni centri	150	70
Raziskave in inovacije	Izboljšanje infrastrukture za raziskave in inovacije na področju kulture	19	6
Kulturna infrastruktura	Revitalizacija in obnova kulturne dediščine in javne kulturne infrastrukture	140	6
SKUPAJ		9.196	2.288

* Evropski strateški forum o raziskovalnih infrastrukturah